LETO XVIII., ŠTEV. 141 LJUBLJANA, PONEDELJEK, 17. JUNIJA 1957 CENA 10 DIN

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja in tiska Časopisno-založniško podjetje Slov. poročevalec. — Direktor: Rudi Janhuba. - Glav. in odgov. urednik: Sergej Vošnjak. — Za tisk odgovarja Fr. Plevel. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ul. št. 1 in 3, telef. št. 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon št. 23-522 do 23-526. — Oglasni oddelek Ljubljana, Titova c. 7, telefon št. 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Ziro račun pri Kom. banki, Ljublj., št. 50-KB-5-Z-367. — Meseč. naročnina 230 din.

ODGOVOR BRITANSKEGA PREMIERA MACMILLANA MARŠALU BULGANINU

Zavezniki odobravajo

Macmillan ni omenil vračanja obiska sovjetskim voditeljem — Laburisti obsojajo povezovanje razorožitve z nemškim vprašanjem

LONDON, 16. jun. (Tanjug). — Ob izmenjavi pisem med premierom MacMillanom in maršalom Bulganinom londonski politični krogi posebej opozarjajo na to, da je razorožitev dobila diplomatsko prednost. Tednik »Observer« piše, da je po mnenju Britanije napredek pri razorožitvi ključ za zmanjšanje napetosti v odnošajih med Vzhodom in Zahodom.

Opazovalci so tudi ugotovili, da v Macmillanovem odgovoru ni omenjeno vračanje obiska sovjetskemu ministrskemu predsedniku, poudarjanje enotnosti Britanije z njenimi zahodnimi zavezniki pa tolmačijo kot znamenje, da premier Macmillan ne bo obiskal Moskve v bližnji prihodnosti.

Laburistični krogi so neugodno sprejeli vztrajanje premiera Macmillana — ko je govoril o »Edenovem načrtu« za ustanovitev pasu omejene oborožitve v Evropi — pri povezovanju nemškega vprašanja z razorožitvijo. Laburisti poudarjajo, da je združitev Nemčije vsekakor pomembna zadeva, da pa je prihodnost človeštva mnogo pomembnejša in da je treba sprejeti načrt o prekinitvi jedrskih poskusov, ki ga je predlagal sovjetski delegat Zorin v razorožitvenem pododboru.

Ameriški uradni krogi izražajo splošno zadovoljstvo nad vsebino Macmillanovega pisma. V Washingtonu posebej opozarjajo, na tisti del pisma, ki govori o razorožitvi.

Uradni zastopnik francoskega zunanjega ministrstva je izjavil, da je po mnenju uradnih pariških krogov Macmillanov odgovor Bulganinu »izredno konstruktiven«. Ta zastopnik je pripomnil, da Macmillan posebej opozarja na povezanost oborožitve in nemške združitve.

Zahodnonemški kancler Adenauer je pred odhodom z Dunaja izjavil, da ni res, da bi skušala njegova vlada spodkopati londonska pogajanja o razorožitvi. To je bil njegov odgovor na nekatere govorice, češ da nemška vlada skuša onemogočiti ta pogajanja. Zunanji minister von Brentano pa je izjavil, da je bonnska vlada zadovoljna z odgovorom britanskega premiera Macmillana Bulganinu. — Von Brentano je dejal, da je Macmillanovo pismo »dovršeno«.

Ameriški časopis »Evening Star« piše, da bo Francija morda glavni nasprotnik ameriškega načrta za sporazum o prekinitvi jedrskih poskusov. Ameriška vlada je razložila svoj načrt zahodnim državam, obotavlja pa se predložiti načrt Sovjetski zvezi, dokler se o njem ne dogovorijo vsi zavezniki ZDA. Razlog za francosko zavračanje tega načrta je po mnenju časopisa ta, da je zdaj Francija na vrsti, da izdela jedrsko orožje. Če bi Francija privolila na prekinitev jedrskih poskusov za eno leto — kakor predlagajo ZDA — bi po mnenju Pariza močno zaostala s svojimi načrti za razvoj jedrskega orožja. Če bi se pa tri velesile, ki zdaj imajo to orožje, sporazumele o prekinitvi jedrskih poskusov za več let, bi se po mnenju časopisa Francija znašla v položaju, da nikoli ne bi začela izdelovati jedrskih orožij.

Danes skupna seja obeh domov zvezne ljudske skupščine

BEOGRAD, 16. jun. Zvezni svet in svet proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine sta danes na ločenih sejah sprejela predlog predsednika skupščine Petra Stamboliča, da bo jutri ob 9 uri zjutraj skupna seja obeh domov. Kot je predlagal predsednik Stambolič bosta oba sveta na skupnih sejah obravnavala: 1. elaborat o dosedanjem razvoju industrije in smernicah za njen nadaljnji razvoj, 2. elaborat o dosedanjem in perspektivnem razvoju gradbeništva, 3. elaborat o gibanju gospodarstva v prvih štirih mesecih tega leta, in 4. poročilo parlamentarne delegacije o obisku v LR Romuniji.

Pričakujejo, da bosta v zvezi s prvima dvema točkama dnevnega reda poročilo podala predstavnika zveznega izvršnega sveta Marijan Cvetkovič o industriji in Ivan Maček o gradbeništvu.

Za razpravo o gibanju gospodarstva v prvih štirih mesecih tega leta bo podal uvodno besedo član zveznega izvršnega sveta Miljajko Todorović.

Na današnji seji je zvezni svet odobril mandat ljudskega poslanca Svetislava Stefanoviča, ki je bil pred kratkim izvoljen na dopolnilnih volitvah v volilnem okraju Beograd I. namesto pokojnega Moše Pijada. Ta dom je postavil na dnevni red svojih prihodnjih sej: obravnavo predloga odbora o dajanju dotacije časopisnim podjetjem iz gospodarskih rezerv federacije v obliki regresa za rotacijski papir, obravnavo predloga odloka o dajanju dotacije fondu obratnih sredstev Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino iz sredstev gospodarskih rezerv federacije in predloga za izpremembo in dopolnitev statuta zvezne prometne zbornice ter zvezne gradbene zbornice.

Na seji zveznega sveta so prebrali odgovor zveznega izvršnega sveta, na vprašanje ljudskega poslanca Iva Babiča iz Zagreba, ki je vprašal, kdaj bo zvezni izvršni svet prepovedal prodajo koncentričnih kavstičnih sredstev v maloprodaji ter dovolil prodajo lužine v trdem stanju v posebnih omotih, vse z ozirom na to, da često priha-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Odstop po 22 letih vladanja

Ottawa, 16. jun. (AFP). Ko so prešteli glasovnice kanadskih vojakov, ki bi utegnile še spremeniti položaj političnih strank po volitvah prejšnji ponedeljek, so ugotovili, da je liberalna stranka Louisa St Laurenta dobila samo eno mesto več. Tako bo imela ta stranka v novi skupščini samo 104 mandate (61 manj kot doslej), konservativna stranka, ki jo vodi Difenbaker, pa bo imela 110 poslancev. Pričakujejo, da bo Louis St. Laurent že v ponedeljek sporočil odstop svoje vlade, s čimer se bo končala 22-letna vladavina liberalne stranke v Kanadi.

Čestitka predsedniku Islanda

Predsednik republike Josip Broz Tito je ob obletnici razglasitve republike Islanda poslal svoje čestitke predsedniku republike Asgeir Asgeirsonu.

Delegacija socialistične stranke Italije je odpotovala

Bled, 16. junija. Delegacija socialistične stranke Italije, ki je dva dni bivala v Jugoslaviji, je danes dopoldne vodila na Bledu razgovore z zastopniki SZDL Jugoslavije. V razgovorih s člani delegacije ki jo je vodil član nacionalnega odbora italijanske socialistične stranke Luigi Franconi, so sodelovali predsednik SZDL Slovenije Miha Marinko, članica predsedstva Vida Tomšič, Predsednika SZDL za koprski in goriški okraj Albert Jakopič in Tine Remškar in drugi.

Predsednik SZDL Slovenije Miha Marinko je priredil v vili »Bled« kosilo za člane delegacije, popoldne pa so zastopniki socialistične stranke Italije zapustili Bled in odpotovali v Italijo.

»Prvi vlak« davkov

Nova francoska vlada bo zahtevala široka pooblastila za Lacosta — Bourges-Maunoury je izjavil, da bo vlada predlagala parlamentu zvišanje davkov za 150 milijard frankov

PARIZ, 16. jun. (Tanjug). — Nova francoska vlada radikalca Bourgesa-Maunouryja se bo jutri prvič sestala in v političnih krogih trdijo, da bo na tem sestanku vlada razpravljala o začetku alžirske debate v parlamentu ter o novih davkih in taksah.

Glede Alžira domnevajo, da bo novi premier zahteval sestanek skupščine v četrtek popoldne, da bi poslanci odobrili nova »široka pooblastila« generalnemu rezidentu Robertu Lacostu. Dosedanja pooblastila za Lacosta bodo namreč potekla v soboto in politični krogi sodijo, da bo debata o tej zadevi zelo burna, ker neodvisni in kmetje zahtevajo, da ta pooblastila prenesejo s civilnih na vojaška oblastva. Voditelj desnice Roger Duchet je danes zahteval, naj Lacoste spremeni svojo rezidenco in naj se vrne v Pariz, tako da bo odgovornost za okrepljeno akcijo proti upornikom prenesena izključno na vojaške poveljnike.

Desničarski krogi, ki so s svojim glasovanjem o investiturí končali vladno krizo, so vedno bolj zaskrbljeni, ker vlada namerava že jutri mimo parlamenta z dekretom poslati »prvi vlak« novih taks in davkov. Vlada ima baje namen zvišati vse poštne tarife za 33 odstotkov, ukiniti omejitve pri prodaji bencina, hkrati pa zvišati ceno bencinu za približno 20 odstotkov, ter uvesti državne takse na blagovni promet v višini 7 do 15 odstotkov. Vsi ti novi ukrepi naj bi prinesli državni blagajni do konca leta okrog 78 milijard frankov.

Premier Bourges-Maunoury pa je tudi izjavil, da bo vlada poslala parlamentu načrte za zvišanje davkov v znesku 150 milijard frankov za letos in 300 milijard frankov za prihodnje leto. Hkrati so poslali narodni banki nujen poziv za nov denarni predujem, da bi konec meseca lahko izplačali uradnikom plače in izpolnili druge državne obveznosti. Če bi bili vsi ti vladni ukrepi sprejeti in tudi izvajani, bi se proračunski primanjkljaj letos znižal z več kot 1300 milijard na predvideni primanjkljaj v znesku kakih 600 milijard frankov.

Sekretar za narodno obrambo Gošnjak v Leningradu

Moskva, 16. jun. (Tanjug). Sekretar za zadeve narodne obrambe general armije Ivan Gošnjak je prispel davi v Leningrad. Na leningrajski železniški postaji ga je sprejel general armije Zaharov s skupino generalov in oficirjev leningrajskega vojaškega okrožja. General Gošnjak je s svojim spremstvom obiskal znani muzej »Ermitaž«, popoldne pa topniško-zgodovinski muzej in si ogledal leningrajske znamenitosti.

CIPRČANI ZAHTEVAJO MAKARIOSA

Nikozija, 16. jun. (AFP). Organizacija ciprskega odporniškega gibanja je danes v letakih, ki so jih trosili po otoku, zahtevala, naj britanska oblastva dovolijo nadškofu Makariosu vrnitev na Ciper.

V letakih je rečeno, da bi edino Makariosova vrnitev lahko pripomogla k miroljubni rešitvi ciprskega vprašanja. V letakih je tudi rečeno, da je treba danes izbirati med dvema rešitvama — miroljubnimi pogajanji ali nadaljevanjem vojaške akcije. Odporniško gibanje poudarja, da je osvobodilno gibanje Ciprčanov zdaj močnejše, kot je bilo kdaj koli prej, in da ga vsi dosedanji vojaški ukrepi niso mogli streti.

Londonski tednik »Observer« piše v današnji številki, da po mnenju britanskih vojaških šefov otok Ciper v strateškem pogledu nima več bistvene vloge za Vel. Britanijo. Časopis poudarja, da bi morala vlada storiti prvi korak za rešitev ciprskega vprašanja, preden bi EOKA začela akcijo. Časopis tudi predlaga, da bi na Ciper poslali parlamentarno delegacijo, v kateri bi bile zastopane vse stranke. Ta delegacija bi proučila upravni sistem na otoku in ugotovila osnovo za pogajanja med prizadetima strankama.

Začetek poletne ofenzive?

Po vsem Alžiru je spet prišlo do ostrih spopadov in bitk

PARIZ, 16. jun. (Tanjug). V vseh alžirskih krajih je spet prišlo do ostrih spopadov in bitk in v francoskih krogih ne izključujejo možnosti, da istočasnost uporniških napadov napoveduje začetek nove poletne ofenzive osvobodilne fronte.

Po sporočilu francoskega poveljstva je do spopadov prišlo na vzhodnih, srednjih in zahodnih sektorjih. Največja bitka je bila pri naselju Cheriet, nedaleč od mesta Tebessa v vzhodnem delu Alžira. Bitka je trajala celih 10 ur in na francoski strani so stopili v boj oddelki padalcev, helikopterji in težko topništvo. Uradno francosko poročilo govori o 205 pobitih upornikih, podatki o izgubah na francoski strani pa še niso objavljeni.

Podatki o francoskih izgubah tudi niso bili objavljeni za dva druga težka spopada pri Džejel Tarfi, okrog 100 km južno od Konstantina. Na tem mestu je neka francoska vojaška enota zašla v uporniško zasedo, toda boj se je nadaljeval, ker so francoski vojaki dobili okrepitve s helikopterji

Visoki komisar OZN za begunce je določil bivšega generalnega sekretarja norveškega Rdečega križa Arnolda Rohrholdta, naj izvede anketo o alžirskih beguncih v Tuniziji. Visoki komisar za begunce se je odločil za ta korak po akciji tunizijske vlade pri Združenih narodih v New Yorku in pri sedežu OZN za begunce v Ženevi, da bi se mednarodna organizacija lotila tega težavnega vprašanja za Tunizijo. Vzdrževanje tako velikega števila beguncev je povezano z izredno visokimi stroški. Arnold Rohrholdt bo prišel v Tunis konec tedna.

Predsednik švedske vlade na Brionih

Brioni, 16. jun. (Tanjug). Predsednik švedske vlade Tage Erlander s soprogo, ki je na neuradnem obisku v Jugoslaviji, je okrog šestih zvečer prispel na Brione. Na brionskem pristanišču so predsednika Erlanderja pričakali in pozdravili podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, podpredsednik izvršnega sveta LR Hrvatske Ivan Krajačić, podsekretar v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Srdjan Prica in drugi.

Po pozdravih z jugoslovanskimi voditelji se je predsedniku Erlanderju in soprogi približala skupina pionirjev in jima izročila cvetje. Predsednik Erlander se je s soprogo nato odpeljal v vilo, ki jima je določena za bivanje na Brionih. Jutri popoldne bo predsednik republike Tito sprejel predsednika Erlanderja. Predsednik Tito bo tudi priredil kosilo v Beli vili na čast švedskega premiera.

Kiši spet potuje

Tokio, 16. jun. (AFP). Predsednik japonske vlade Nobusuke Kiši je odpotoval na uraden obisk v ZDA. Po njegovih besedah bodo razgovori, ki jih bo imel z ameriškimi državniki, »začeli novo obdobje« v odnošajih med Japonsko in ZDA

Po mnenju opazovalcev v japonskem glavnem mestu bodo ameriški in japonski državniki govorili o tehle zadevah: položaj ameriških vojakov na Japonskem, določena vprašanja, ki zadevajo varnostni pakt med obema državama, vrnitev japonske uprave nad Okinavo in otoka Bonin, trgovina med Japonsko in LR Kitajsko ter japonski predlog o ustanovitvi mednarodnega fonda za razvoj azijskih držav.

Predsednik japonske vlade se bo zadržal 3 dni v Washingtonu, kjer se bo razgovarjal s predsednikom Eisenhowerjem in drugimi ameriškimi državniki in kjer bo »odkrito povedal, kaj pričakuje japonska vlada od vlade ZDA«. Računajo, da se bo Kiši vrnil v Tokio 1. julija.

V Tokiju so uradno sporočili, da so danes podpisali ameriško-japonsko pogodbo, po kateri bo Japonska do konca leta 1960, dobila nazaj 5 vojaških letalskih oporišč. Prvi dve oporišči v Srednji Japonski bosta vrnjeni že prihodnji mesec. Hkrati pa se je japonska vlada zavezala, da bo po potrebi dovoljevala ameriškim silam uporabo teh oporišč.

TELEGRAMI

BEJRUT. — Včeraj so bile v Libanonu volitve za tretjino poslanskih mest v parlamentu. Okrog 235.000 volivcev je volilo 22 poslancev izmed 44 kandidatov.

KAIRO. — Ladja »Picardie«, 4665 ton, je prva francoska ladja, ki bo po napadu na Egipt plula skozi Sueški prekop. Ta francoska ladja je plačala pristojbino za prehod skozi prekop v konvertibilni valuti.

SRINAGAR. — V Srinagaru, v Kašmiru, so uradno sporočili, da je ta teden padal radioaktiven dež. Laboratorijski poskusi so pokazali, da je bila radioaktivnost desetkrat večja od tiste, ki jo povzročajo kozmični žarki.

NEVADA. — Uradno so sporočili, da so v Nevadi, ZDA, že drugič odgodili atomske poskuse, ki so bili napovedani za to poletje. Poskus so odgodili zaradi premočnega vetra. Prihodnji poskus je določen za ponedeljek.

NEW YORK. — Bivši predsednik Haitija Daniel Fiñol, ki ga je prejšnji teden strmoglavila vojaška junta, je v izgnanstvu v ZDA. Dejal je, da je pred odhodom iz države podpisal svoj odstop, pripomnil pa je, da je to storil samo zato, ker so mu listino »predložili samo v podpis«.

BUENOS AIRES. — Med manifestacijami v Buenos Airesu za začasnega predsednika Aramburuja, so na manifestante vrgli dve bombi. Trdijo, da so incident povzročili peronistični elementi. Vladno manifestacijo so organizirali po velikih peronističnih demonstracijah prejšnji teden.

TANGER. — Maroški zunanji minister Balafrej je danes izjavil, da so v Madridu sklenili načelen marško-španski sporazum o gospodarskih in finančnih vprašanjih. Po tem sporazumu bi bila zona španskega pezosa v severnem Maroku ukinjena.

BAGDAD. — Iraški kralj Fejsal je pozval dosedanjega premiera Nuri Saida, naj spet sestavi novo iraško vlado. Nuri Said je prejšnji teden sporočil odstop vlade. Od leta 1930 je bil šestkrat predsednik iraške vlade.

VREME

Stanje 18. junija: Nad naše kraje dotekajo tople in suhe zračne gmote. Hladnejši zrak pa se v višinah zadržuje nad Južno Francijo in se ne širi proti vzhodu. Lepo in toplo vreme se bo v prvi polovici naslednjega tedna nadaljevalo.

Napoved za ponedeljek: Pretežno jasno vreme, popoldne v alpskem svetu delno oblačno. Temperature ponoči med 10 in 15, v Primorju okoli 22, najvišje dnevne okoli 30 stopinj C.

Skupina madžarskih beguncev odpotovala v Kanado

Reka, 16. jun. (Tanjug). V Kanado je odpotovala druga skupina 474 madžarskih beguncev. Ta skupina je odpotovala z Reke s posebnim vlakom v francosko pristanišče Le Havre, od koder bo z ladjo nadaljevala pot v Kanado.

ZAČETEK PREDVOLILNE KAMPANJE NEMŠKE SOCIALDEMOKRATSKE STRANKE

Program za jesensko bitko

Socialni demokrati želijo politično sodelovanje v Evropi — Zahteva po javnem nadzorstvu nad tistimi podjetji, ki so odločilnega pomena za blaginjo države.

Bonn, 16. jun. (Tanjug). Pri otvoritvi predvolilne kampanje socialnodemokratske stranke Zahodne Nemčije je voditelj stranke Erich Ollenhauer na velikem zborovanju v Dortmundu izjavil, da sta razorožitev in popuščanje mednarodne napetosti edini temelj, na katerem je mogoče graditi uspešno politiko Zahodne Nemčije.

Ollenhauer je razložil volilni program stranke in kritiziral politiko Adenauerjeve vlade. Po njegovem mnenju je Adenauerjeva politika moči doživela po osmih letih neuspeh in ni niti »za korak približala rešitev nemškega vprašanja«. Na notranjepolitičnem področju je vlada dovolila, da je vrednost nemške valute znatno padla in je vodila gospodarsko politiko v interesu »veleposestnikov in gospodarskih skupin, ki imajo prednostni položaj na trgu«.

Ko je Ollenhauer poudaril, da želi njegova stranka politično sodelovanje v Evropi, je navedel naslednje točke svojega programa: nobene atomske oborožitve ne zdaj ne pozneje za zahodnonemške vojaške sile; pogajanja z ustreznimi državami za sklenitev sporazuma o ukinitvi tujih enot, opremljenih z atomskim orožjem, ali ukinitev zalog atomskega orožja v Vzhodni in Zahodni Nemčiji; ukinitev rekrutacije v Zahodni Nemčiji in vzpostavitev novega evropskega varnostnega sistema, ki naj bi zamenjal sedanje članstvo obeh delov Nemčije v vzhodnih in zahodnih vojaških zvezah. Ollenhauer je tudi izrazil željo po normalizaciji odnošajev med Zahodno Nemčijo ter ZSSR in vzhodnoevropskimi državami.

Ko je govoril o sedanjih zahtevah stranke glede nadaljnjega razvoja zahodnonemškega gospodarstva, je Ollenhauer dejal, da socialni demokrati zahtevajo »javno nadzorstvo nad tistimi velikimi podjetji in gospodarskimi skupinami, ki so odločilnega pomena za blaginjo države«. Pripomnil je, da je načrt Adenauerjeve stranke o »privatizaciji« največjega zahodnonemškega avtomobilskega koncerna »Volkswagenwerk« pravzaprav poskus izročiti to rentabilno podjetje v last velikim bankam.

Posebno zanimanje je vzbudila izjava Ericha Ollenhauerja, da tako imenovana »tretja politična sila v državi« — svobodna demokratska stranka — nima več izbire med sodelovanjem z Adenauerjevo krščansko demokratsko unijo in socialno demokratsko stranko. Trditev kancleria Adenauerja, da tisti, ki niso za njegovo stranko, podpirajo komunizem, je morala odpreti oči še tistim liberalcem, ki so še upali, da je možna nova koalicija med njihovo stranko in Adenauerjem.

Ollenhauer je na koncu dejal, da v zahodnih državah pogostokrat govorijo, da sta samo kancler in njegova stranka zanesljiv zaveznik in da samo ta dva jamčita »demokratičen in svobodoljuben sistem v zvezni republiki«. Vlada, ki bi jo vodili socialni demokrati po novih volitvah, bi bila nedvomno še trdnejše jamstvo za demokracijo v državi, čeprav bi bila manj prilagodljiv zaveznik zahodnih držav, kot je današnja vlada — je zaključil Ollenhauer.

Delegacije in obiski

BEOGRAD — Po desetdnevnem obisku v Jugoslaviji je danes dopoldne odpotovala iz Beograda v Sofijo delegacija sovjetskega Rdečega križa in Rdečega polmeseca, ki jo vodi profesor dr. Georgi Miterev.

NOVI SAD — Delegacija LR Romunije, ki se bo udeležila dela mešane jugoslovansko-romunske komisije za koordinacijo dela pri gradnji djerdapske hidrocentrale na Donavi, je prispela danes v Novi Sad. To zasedanje mešane komisije, ki bo prvo po oktobrski deklaraciji vlad FLRJ in LR Romunije, se bo jutri začelo v Beogradu.

ATENE — V Atene je danes prispela delegacija JLA, ki jo vodi polkovnik Miša Danon, na 10-dnevni prijateljski obisk k grškim oboroženim silam. Delegacija bo med drugim obiskala več vojaških središč in šol.

SKOPLJE — Delegacija grških oboroženih sil, ki jo vodi generalni major Spanajokis Rodamantis, je danes prispela na desetdnevni prijateljski obisk kot gost JLA.

SESTANEK VELIKIH ŠTIRIH V PRIHODNOSTI

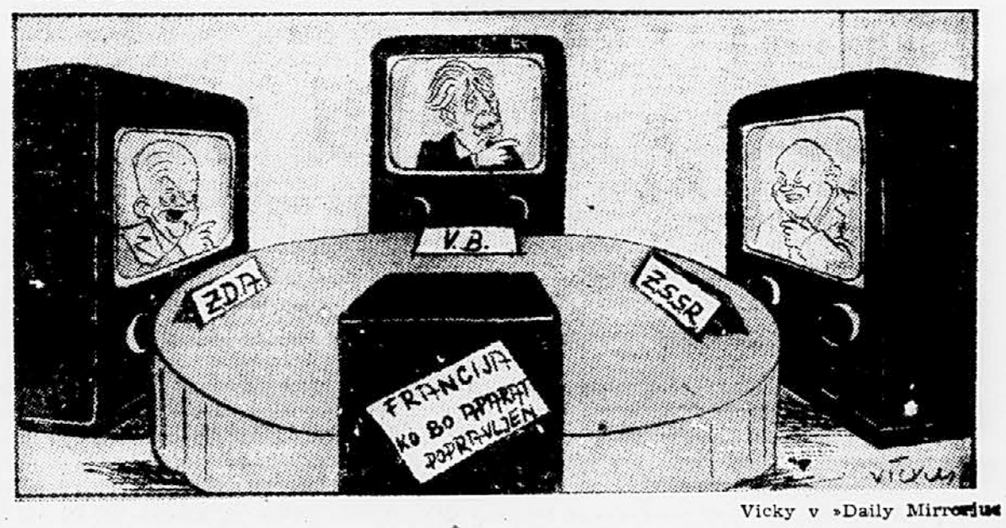

Vicky v »Daily Mirror«

Posvetovanje strokovnjakov za jezove

Skoplje, 16. jun. V Skoplju se je zaključilo posvetovanje jugoslovanskih strokovnjakov za jezove. V tridnevnem zasedanju so udeleženci analizirali dosedanje delo pri projektiranju in gradnji visokih jezov. Po posvetovanju so odpotovali na krajšo znanstveno ekskurzijo po Makedoniji. Poleg hidrocentral Matke in Mavrova si bodo ogledali tudi predel Črnega Drima, kjer bodo v prihodnjih letih začeli graditi novi hidrocentrali.

Danes skupna seja obeh domov

(Nadaljevanje s 1. strani)

ja do nehotenih zastrupitev ljudi, zlasti otrok. V svojem odgovoru je zvezni izvršni svet navedel, da so bili nekateri koraki že podvzeti in da se bodo podvzeli še drugi, z namenom, da bi se zavarovali pred zastrupitvami s temi sredstvi. Poslanec Ivo Babič je bil zadovoljen z odgovorom sveznega izvršnega sveta.

Svet proizvajalcev je po potrditvi mandata ljudskemu poslancu Luju Soletiču, ki je bil izvoljen na dopolnilnih volitvah v okraju Dubrovnik, določil dnevni red svoje seje. Na dnevnem redu je prav tako obravnava odloka o dotaciji časopisnim podjetjem v obliki regresa za rotacijski papir in obravnava odloka o dotaciji fondu obratnih sredstev Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino. Svet proizvajalcev bo prav tako obravnaval predlog za potrditev izpremembe in dopolnitve statuta zvezne prometne zbornice, zvezne gradbene zbornice ter pravil združenja gospodarskih organizacij. Na dnevnem redu je tudi mandat imunitetnega odbora.

Svet proizvajalcev je na današnji seji sprejel tudi odgovor zveznega izvršnega sveta na vprašanje ljudskega poslanca Nikole Šegote. Poslanec Šegota je postavil zveznemu izvršnemu svetu vprašanje v zvezi s financiranjem izdatkov za investicijsko ohranjevanje osnovnih sredstev gospodarskih organizacij v 1957. letu. Zvezni izvršni svet je v odgovoru poudaril, da se bodo v okviru nadaljnje odprave gospodarskega sistema letos postopno reševala razna vprašanja s področja delitve skupnega dohodka gospodarskih organizacij in drugih vprašanj ter da zaradi tega ne more že vnaprej podrobneje odrediti, kdaj bodo sprejeti predpisi o amortizaciji. Ugotovijo lahko samo to, da bo do tega prišlo še letos. Prihodnja seja sveta proizvajalcev bo napovedana pozneje.

Vajenci razstavljajo

Včeraj so v Medinjah odprli uspelo razstavo vajencev kamniškega bazena. Na razstavi, ki jo je odprl zastopnik kamniške občine, so razstavili svoje izdelke vajenci oblačilne, kovinske, lesne in keramične stroke. Zanimiv pregled je podal zlasti lesni oddelek, saj šola te stroke praznuje že 72-letnico svojega obstoja. Z razstavo, ki je prva v letošnjem letu, so vajenci prikazali svoj trud in lepe uspehe na svojem delovnem področju.

Žirija za grafično razstavo

V Ljubljano so že prispeli člani mednarodne žirije, ki bodo skupno z našimi člani ocenili dela na II. mednarodni grafični razstavi v Moderni galeriji.

Splovitev novega tramperja

Split, 16. jun. Danes so v ladjedelnici »Split« slovesno splovili nov 10.000 tonski tramper. Ladja je dobila ime »Petka« ter pripada novo ustanovljenemu podjetju Atlantska plovidba iz Dubrovnika. Dolga je 145 m ter ima motorje znamke Fiat po 5.400 KS, ki bodo razvijale hitrost preko 14 morskih milj.

Novi plovni objekti

Beograd, 16. jun. Ladjedelnica »Tito« v Beogradu je danes uvedla v poskusno vožnjo več novih plovnih objektov, zlasti nekatere vlačilce in žerjave.

PRED 40 LETI

1917 JUNIJ 17.

Lenin govori: Takšna partija obstaja!

17. junija je na Prvem vsesovjetskem kongresu sovjetov delavskih in vojaških odposlancev nastopil z govorom Lenin.

Govoril je o sovjetih:

»Sovjeti so ustanova, ki ne obstaja niti v enem izmed navadnih tipov meščansko-parlamentarne države in ki paralelno z buržoazno vlado ne more obstajati. To je nova, bolj demokratična vrsta države...«

O vojni je dejal:

»... vojno lahko končamo le, če revolucijo razvijamo naprej.«

Videl je možnost mirno končati vojno:

»Samo ena dežela je sedaj na vsem svetu v stanju, da prekine imperialistično vojno v razrednem merilu, proti kapitalistom, brez krvave revolucije in ta edina dežela je Rusija. In ostane edina dotlej, dokler obstaja sovjet delavskih in vojaških odposlancev«.

»... v Rusiji ni takšne skupine, ni takšnega razreda, ki bi se lahko zoperstavil oblasti sovjetov. V Rusiji je revolucija mogoča izjemoma kot mirna revolucija.«

Navajal je konkretne poti k miru:

»Revolucija bo predlagala mir vsem narodom ter pri tem pretrgala vsake zveze z razredi kapitalistov; od narodov Francije in Nemčije bo v najkrajšem času dobila soglasje...«

V svojem govoru je Lenin pogumno pred vsem narodom izjavil namere boljševikov:

»Prejšnji govornik je trdil, da v Rusiji ni politične stranke, ki bi bila pripravljena vzeti oblast v celoti. Jaz odgovarjam: »Takšna partija obstaja! Nobena partija se ne more odpovedati tega in naša partija se tega ne odpoveduje; sleherni trenutek je pripravljena prevzeti vso oblast«.

Soodgovorni

Nekaj obrobnih zapiskov o zboru volivcev v Kranju

Zadnji zbori volivcev v kranjski občini so pokazali, da občani mislijo in se čutijo odgovorne ze celoten razvoj njihove občine. Tokrat so razpravljali o osnutku družbenega plana občine, ki je prav na teh zborih volivcev doživel mnogo pripomb in predlogov.

Ne bi želeli ocenjevati vrednost teh predlogov in pripomb in to zaradi tega, ker je to predvsem stvar ljudskega odbora, ki so ga volivci izvolili. O teh zborih pišemo predvsem zavoljo tega, ker so občani pokazali neverjetno mnogo zanimanja za vso letošnjo gospodarsko problematiko, oziroma politiko ljudskega odbora kranjske občine. Ne glede na to, ali je bil od 150 predlogov kakšen sprejet in uresničen, ali ni bil, naj vseeno omenimo nekatere značilnosti, ki so bile najbolj očitne in splošne v razpravah volivcev. Omenjamo jih zaradi tega, ker odkrivajo čedalje močnejše težnje ljudi, da bi tudi v občini in ne samo v podjetjih ali samoupravnih ustanovah bolj neposredno odločali o potrošnji družbenih sredstev, ki jih sami ustvarjajo. Res je, da iz večine teh predlogov veje ugotovitev, da občani večji del ne vedo, koliko je vseh sredstev sploh na razpolago, toda značilno pa je bilo vseeno na ten razpravah, da niso mislili občani samo na majhne, neposredno njih dotikajočih se zadev, temveč na vsa pereča vprašanja, zlasti pa na komunalne naprave, šolstvo, prosveto in podobno.

Ti zadnji zbori volivcev v kranjski občini, v kateri je menda v Sloveniji najmočneje razvito sodelovanje občanov v občinskem upravljanju, so pokazali izredno obsežno ljudsko pripravljenost za urejevanje določenih skupnih problemov. Zato se ni čuditi prav nič temu, če so se na teh zborih volivcev marsikje izrekali za krajevne samoprispevke kot na primer v Tenetišah, Trsteniku, Voklem in drugod.

Zanimivo je tudi, da letos niso prevladovale zgolj komunalne skrbi, temveč je volivce prevzela tudi skrb, kaj se dela in dogaja na področju šolstva, vzgoje otrok in prosvete nasploh. Če se namreč državljani, ki prebivajo na nekem določenem naselju zanimajo za to, da je vzgoja otrok izključno prepuščena le materam in da naj o tem razpravljajo šolski odbori, če torej oceni tak demokratični forum to stvar kot družbeni problem na svojem področju, ima tedaj zbor volivcev že mnogo več tistega pomena, ki mu je bil od začetka določen. Hočemo reči, da dobivajo zbori volivcev, to je zbori državljanov v svoji družbeni rasti čedalje več prave izvirne vsebine. Da to ni bil samo nek slučajen primer skrbi za mladino in njeno vzgojo, kažejo razprave na zborih volivcev na Trsteniku, na Golniku, na Rupi pri Kranju, v Kokrici itd.

Nedvomno je res, da izvoljeni državljan v občinskem ljudskem odboru lahko pripomore k pravilni občinski politiki, to je, da se sprejemajo ustrezni sklepi in odloki na sejah občinskega odbora. Vendar je celotna politika občinskega odbora podvržena še mnogo bolj občutljivemu ocenjevanju te politike na zborih volivcev, kot pa na sejah ljudskega odbora. Zato so predlogi s teh zborov lahko zelo koristni. V občini kakršna je kranjska, ki ima močno industrijo in prav tako razvito mestno zaledje, katero je po navadah in miselnosti skoraj enako kot mesto, je vprašanje pravilne gospodarske politike v občini še mnogo bolj pomembno. Vprašanje odnosov med mestom in vasjo je torej v občini kočljiva stvar, mnogo bolj, kot drugje, kjer je sodobni gospodarski tempo počasnejši. Ni namreč slučajno to, da so volivci v Naklem govorili o nesorazmerju med mestom in vasjo pri delitvi, oziroma potrošnji občinskih sredstev, ker so menili, da delavci z njihovega kraja ustvarjajo presežno delo izven kraja svojega prebivališča, to je v Kranju. Podobna mnenja so bila tudi na zborih volivcev na Britofu.

Kajpak če je v tem primeru pravilnost ugovorov na mestu, ne bomo ugotavljali, ker hočemo le opomniti na dejstvo, da državljani že prizadeto razpravljajo o teh in podobnih vprašanjih na svojih zborih volivcev. Seveda, lahko da so pripombe ali kritike včasih neumestne brez vsake osnove, ali pa da so plod nepoznavanja celotnih razmer. Toda prav na teh zborih v kranjski občini pa je bilo tudi očitno, da vsak utemeljen razlog za to ali ono najde polno razumevanja pri državljanih.

Te vrstice so torej napisane zato, da na nek način zabeležimo dokajšen nadaljnji napredek v našem demokratičnem upravljanju, ki že ob najmanjšem povečavanju materialne osnove kaj hitro pokaže svojo pravo vitalnost. Primer zadnjih zborov volivcev v kranjski občini pa je za ugotavljanje teh dejstev zelo poučen, kajti tam je družbeni razvoj sorazmerno šel najdalje in zato se tudi kažejo razvojne poteze socialističnega demokratizma prav tako sorazmerno najčistejše.

Na teh zborih se je močneje kazala tudi posebnost v položaju državljana kot volivca, ki ima aktivno in pasivno volivno pravico. Pojem aktivne in pasivne volivne pravice bi morali mi dopolniti v toliko, da je ta aktivna in pasivna volivna pravica mnogo splošnejša, ker taisti državljan more vplivati in odločati posredno preko tistega, ki ga je izvolil v neko predstavniško telo, ali pa da vpliva in odloča neposredno na demokratičnih forumih, kakršni so zbori volivcev. **Rudi V.**

SKUPŠČINA KULTURNO-PROSVETNEGA SVETA FLRJ

PROBLEMI IN MNENJA

Beograd, 16. jun. Danes se je zaključila skupščina kulturno-prosvetnega sveta Jugoslavije. Skupščina je izvolila svet, ki šteje 69 članov. Za predsednika sveta je bil izvoljen direktor »Politike« Mita Miljković. Skupščina je nagradila s 100.000 dinarji delavsko univerzo v Zagrebu kot najboljše kulturno prosvetno ustanove v preteklem letu.

V dopoldanski razpravi o vzgoji odraslih je sodelovalo več delegatov. Skladatelj Vlado Zlatič iz Zagreba je poudaril, da je uspeh kulturno-prosvetnega dela največ odvisen od ljudi, ki delajo v teh organizacijah. Po njegovi sodbi pa dela v kulturno-umetniških organizacijah samo malo število strokovnjakov, kar velja tako za male kraje kot velika mesta. Skladatelj Mihajlo Vukdragović iz Beograda je ugotovil, da skladatelji zelo malo pomagajo kulturno-umetniškim društvom. Razen tega se nekateri med njimi temu delu celo upirajo, kar prihaja do izraza tudi v njihovem lastnem ustvarjalnem delu. Zaradi tega se često dogaja, da naši zbori nimajo novih del na repertoarju, medtem ko v zabavni glasbi prihajajo do izraza povprečni ustvarjalci. Slovenski skladatelj Radovan Gobec je govoril o repertoarju zborov. Izrazil je nezadovoljstvo, ker naši zbori ne izvajajo množičnih borbenih pesmi. Po njegovi sodbi tudi številni veliki glasbeni ansambli — filharmonije in simfonični orkestri izvajajo idejno nesprejemljiva dela in z njimi celo reprezentirajo naše kulturno življenje v inozemstvu.

Zastopnik JLA polkovnik dr. Kras je ugotovil, da je v armadi kulturno-prosvetno delo na visoki ravni. Po njegovi sodbi bo armadi zelo koristilo, če bo povezana s kulturno-prosvetnim svetom. Dejal je, da se pri nas često nespametno trošijo sredstva, namenjena za kulturo, pri čemer je menil, da je za naše razmere nerealno uvajati televizijo.

Direktor zavoda za šolstvo Hrvatske Ivan Leko je v zvezi z vzgojo odraslih postavil vprašanje, zakaj se pri nas še iščejo razne nove oblike, medtem ko ne izkoriščamo že pridobljenih izkušenj v posameznih ustanovah. Dveletne šole za odrasle in delavske univerze so pokazale dobre uspehe, zaradi česar ni prav, če se jih izogibamo in iščemo druge oblike. V razpravi so sodelovali tudi predsednik Zveze za uporabno umetnost Jugoslavije Milan Minič, režiser France Jamnik iz Ljubljane in drugi. Galaba Palikruševa iz Makedonije je opozorila, da v zadnjih letih pozabljamo problem analfabetizma. Zavzela se je za to, da se izloči delo za izobrazbo žena, ker gre za specifične pogoje, v katerih delajo žene-delavke. Po njeni sodbi je nerazumljivo, da se v našem gospodarstvu ničesar ne podvzame glede tega, da bi v teku svojega dela tudi žene dobile višjo kvalifikacijo.

Ob koncu je skupščina na predlog člana kulturno-prosvetnega sveta Frana Gažija izrekla protest proti poskusom z jedrskim orožjem.

Gostovanje beograjske Komedije

V soboto popoldne se je z uprizoritvijo »Hladnega tuša« Vladimira Majakovskega v Mestnem gledališču začelo krajše gostovanje beograjske Komedije v Ljubljani. Prva predstava, satira na birokrate v sovjetski družbi, v režiji Milenka Maričića, je bila žal dokaj slabo zasedena, zato pa se je občinstvo pri polni zasedbi dvorane toliko bolj razživelo zvečer pri uprizoritvi Dobričaninove komedije »Skupno stanovanje«. Ta predstava v režiji dr. Marka Foteza je bila kljub temu, da je po svojem značaju sicer veliko lažja, kot je satira Majavskega, tudi odrsko veliko bolje postavljena, kot prvo delo. Beograjčani so danes popoldne uprizorili še Nušičevega »Mistra Dolarja«, zvečer pa francosko lahkotno delo S. Lorana - P. Meza »TTX«. Na sliki: prizor s predstave Majakovskega »Hladen tuš«

Razstava, vredna ogleda

Ljubljana, 15. jun. Danes popoldne je bila v Šoli za umetno obrt otvoritev šolske razstave. Obiskovalce je presenetila izvirnost in domiselnost študentov, ki so jo pokazali v svojih izdelkih, kateri so plod njihovega celoletnega dela.

Kar nekam nerodno je človeku, ko tako malo ve o tej šoli, o delu in življenju študentov, čeprav je tako blizu nas. In vendar so ti mladi ljudje pod vodstvom svojih profesorjev ustvarili v preteklem šolskem letu majhne umetnine, ki jih moraš občudovati.

Prevzame te lepo oblikovana keramika, ki bi zadovoljila najzahtevnejši okus, strmiš nad dragocenimi čipkami, ki so jih izvezle študentke-vezilje, ob tekstilu, ki so ga stkali študentje, pa si zaželiš, da bi podobne vzorce videli tudi v naših trgovinah. Marsikateri vzorec svile, ki ga je izdelala mariborska tovarna »Svila«, je nastal po zamisli nekdanje študentke šole. Take vzorce pa zaman iščemo med blagom, namenjenim široki potrošnji.

Tudi naša embalaža je tolikokrat neokusna in odbijajoča. Na tej razstavi pa vidimo toliko posrečenih primerov res svojevrstne, učinkovite embalaže, ki privablja oko že sama po sebi.

Oddelek za notranjo opremo kaže, da so si letos v šoli prizadevali izdelati pohištvo, ki bi bilo praktično, a ceneno, zlasti za dnevne sobe, ki so pogosto tudi spalnice in jedilnice.

Človek bi napisal več in podrobno naštel predmete v vseh oddelkih razstave ter je le premalo nekaj vrstic posvečenih obsežnemu delu, ki je prikazano na razstavi. In če pomislimo, da so vse to ustvarili študentje v dokaj težkih pogojih v majhnih in neprimernih prostorih, smo lahko z razstavo nadvse zadovoljni. Šola pa bi v ugodnejših pogojih nedvomno dala od sebe še mnogo več sposobnih ljudi, kateri bi s svojim znanjem, nadarjenostjo in izbrušenim okusom v marsičem pripomogli naši industriji. **V. K.**

SKLADATELJI SO ZBOROVALI

Ljubljana, 16. jun. — V klubu kulturnih delavcev v Ljubljani je bil danes redni letni občni zbor društva skladateljev Slovenije, na katerem so po poročilih in obravnavi znova izvolili v upravni odbor dosedanjega predsednika prof. Vilka Ukmarja, dr. Danila Švaro za podpredsednika ter Pavla Kalana za tajnika. Razen organizacijskih vprašanj so skladatelji tokrat načeli več zelo aktualnih problemov svojega dela.

Ugotovljeno je bilo, da so v preteklem letu ob velikem razumevanju sveta za kulturo in prosveto lepo razvili svojo založniško dejavnost, saj so izdali 46 edicij, od tega 12 partitur. Glede koncertnega življenja so bili mnenja, da bi bilo treba širokim krogom občinstva še bolj kot doslej posredovati sodobno svetovno in domačo glasbo. Po možnosti naj bi vsaj en koncert mesečno upošteval skladbe domačih avtorjev. Da bi v bodoče še bolj izvajali domače skladbe tudi v oddajah jugoslovanskih radijskih postaj in na koncertih, se je pokazalo tudi primerno že zaradi velike devizne obremenitve na račun avtorskih pravic tujim avtorjem. V preteklem letnem obdobju je namreč Zveza skladateljev Jugoslavije uredila avtorske konvencije preko mednarodne zveze v Švici z 20 državami, kar sedaj omogoča sicer redne odnose, vendar pa tudi plačilo precejšnjih deviznih sredstev. Zaščita domačih avtorskih pravic doslej v Sloveniji za razliko od drugih republik ni bila posebno učinkovita, vendar je v smislu novega zakona predvidevati, da bodo v bodoče te pravice veliko bolj zavarovane. Na občnem zboru je vzbudilo pozornost tudi poročilo prof. Pavla Sivica o festivalu mednarodnega združenja za sodobno glasbo v Zürichu, kjer so številni mednarodni avtorji zahoda izrazili prepričanje, da prav glasba slovanskih narodov s svojim nepokvarjenim srcem lahko vnese v skupno zakladnico marsikatero poživitev.

S POSOJILI pri Mestni hranilnici ljubljanski
so bili doseženi že vidni gospodarski uspehi.
3389-R

1. Damoklejeva mina — ali kaj je že bilo — visi nad menoj »človekova dejavnost«.

Zato se bo to poglavje sukalo v tehle mejah: orisal bom samo človeške umetnike (kako mi je žal za kosa in pajka!). Najprej na splošno, potem se bomo pa poglobili v one posebne sorte umetnikov, ki jih še nisem podrobneje obdelal, kot sem že pisatelje in igralce, pa zastran mene še tega ali onega, ki bi še rinil v ta poklic.

Obdelati moramo:

a) umetnika na sploh;
b) slikarja;
c) kiparja;
d) skladatelja;
e) arhitekta.

Ad a). Vsi umetniki imajo nekaj skupnih potez, poleg tega ima pa še vsak svoje posebnosti.

Vsak umetnik tako rekoč iz nič napravi nekaj, kar je precej. Pisatelj na primer napravi iz petnajst dek papirja in stekleničke črnila roman, dramo ali skrpucalo; skladatelj počečka kako kilo z ozkimi vzporednicami potiskanega papirja, da nastane opera, simfonija ali plaža; slikar rabi za svoje delo le kos blaga ali papirja in nekaj svinčnikov ali olja (brez jesiha). Le kipar je v svojem delu zahtevnejši: on rabi kup blata ali célo skalo.

Iz tega skoraj niča napravi umetnik nekaj, ali kot pravi sam, genialno umetnino. Drugi umetniki, ki se jim to pot pridružijo tudi kritiki, pa poneko, da je to delo slabo, da sploh ni umetnina, da je družbeno škodljivo in zgražanja vredno, ter zahtevajo od ljudske oblasti, naj onega umetnika ustreli ali vsaj zapre. Toda ljudska oblast jih ne posluša.

Umetnika si v mojih mladih letih lahko že od daleč prepoznal: imel je dolge, razmršene lase, divjo brado — ali je bil pa vsaj neobrit, vihrajočo pisano pentljo in oblačila v kontrastnih barvah, recimo rumene hlače, moder suknjič zelen telovnik, bele čevlje in širokokrajen črn klobuk. Toda umetniki so menda spoznali, da jim taka zunanjost več škoduje kot koristi in so se preoblekli ter normalizirali. Danes recimo lahko sediš v kavarni, k tvoji mizi prisede brez kakega nasilnega dejanja z vljudnim »dovoljeno?« človek, ki misliš, da je kak uradnik, ali dobavitelj ali kak drug spodoben poklic; niti ne slutiš, da je sedel zraven tebe čisto navaden umetnik.

Na Slovenskem je umetniški poklic v glavnem zaničevan in slabo plačan. Od okroglo tisoč umetnikov (po zadnjem popisu prebivalstva) jih ima le peščica nekaj avtomobilu podobnega, pa še ti so menda vsi priženjeni ali pridobljeni na kak drug nepošten način, z umetniškim delom pa gotovo ne. Po veliki večini so revni in mnogo se jih ločuje od svojih žena, brez dvoma iz varčevalnih razlogov.

Neki moj prijatelj je bil tako nepreviden, da ne rečem neumen, da je napisal opero. Za papir in tinto je plačal — po lastnih, a uradno potrjenih izjavah — devet tisoč, za edini dve izvedbi jih je pa dobil dvajset. Čisti dobiček (za davčno odmero) od dela dveh let je — po odbitku davka — manj kot enajst tisoč ali štiri sto dvaindvajset dinarjev, triindvajsetega pol na mesec. Nekaterim ljudem se smili, drugi pravijo, da se mu godi prav, po večini pa vpijejo: »Glej ga, umetnika, temu se gode! Plava v denarju!«

Ta prijatelj mi je še povedal, da bi imel rad svojo partituro prepisano in je vprašal, koliko bi to stalo. Kakih osemdeset jurjev, se je glasil odgovor. Torej bi moral napisati še sedem oper (to je štirinajst let dela), da bi imel prepisano prvo. (Mimogrede povedano: opera je izvrstna!)

Toda resnici na ljubo moram povedati, da poznam umetnika, ki je prodal sliko in si v komisiji kupil kolo. Zadnjič sem pa videl nekega pisatelja, ki je poklical na mizo liter vina, potem pa še rudno pelinkovca.

Ko pesnik ali pisatelj svoje delo dokonča, stisne zajetni rokopis pod pazduho in oddirja k prvemu, potem drugemu in nazadnje zadnjemu založniku, ga roti, naj delo takoj natisne, še prej pa naj da predujem. Dela da mu še prebrati ni treba, tako je genialno.

Založnik ostane hladen in nepristopen. Kvečjemu obljubi, da bo dal delo prebrati — sam si vendar ne bo mazal rok z vsako rečjo — kakemu svojemu podložniku. (Menda ima nastavljene svoje posebne, kako bi jim rekel, bralce ali pokuševalce.) Pokušalec se najprej na vse kriplje otepa genialnega dela, češ, da ima doma že poln nahrbtnik podobne robe. Toda čez leto in da je nahrbtnik le izpraznjen (medtem se je nabral že nov, še večji kup) in delo pride na vrsto.

Nesrečni pisatelj je medtem oblegal vse druge založnike in pokuševalce, pritiskal je na vse mogoče zveze in veljavne može, celo do kritikov se je ponižal, naj mu vendar pomagajo. (V prostem času je pa že pisal nov roman.)

Kadar in če delo izide, je nekaj časa zelo ponosen. S svojo knjigo (vedno nosi s seboj v zeleno usnje vezan izvod) se javno baha in zahteva od vseh svojih znancev, naj jo nemudoma prebero. Ker tega ne store, jih zasovraži skoraj tako kot kritike.

Avtorji dram obletujejo poleg vseh založništev tudi vse teatre v republiki.

Slikarji stisneje pod pazduho svojo sveže napleskano sliko in jo vsiljujejo galerijam, razstavam, sindikatom, podjetjem in milijonarjem. Če se jim to izjemoma enkrat posreči se nemudoma lotijo novega umotvora.

Skladatelj stisne pod pazduhu svojo petkilsko partituro in divja od dirigenta do pevca in klavirista. Pred njim ni varen nihče, ki zna brati note.

Najteže je v tem pogledu kiparju. On ne more kar tako stisniti pod pazduho svoje dvestokilske »Zmage« in letati z njo po mestu. Da spravi svoj umotvor v denar je prisiljen uporabljati druge zvijače. Pri tej priložnosti naj omenim, da žive kiparji v glavnem od talcev in padlih borcev; ne zdi se mi ravno lepo od njih, da jih tako izrabljajo.

Toda ne oddaljujmo se od predmeta saj ne pišemo ekonomske razprave!

SPREMEMBE V CELJSKEM OKRAJU?

Poldrugo leto dela in obstoja novih občin v celjskem okraju je opozorilo na vse prednosti komunalnega sistema, hkrati pa tudi na nekatere napake, ki so nastale že pri ustanavljanju novih osnovnih upravnih, gospodarskih in političnih enot. Zdaj je povsem jasno, da so bile takrat ustanovljene nekatere občine, za katere bi bilo bolje, če jih ne bi bilo, saj so ali ustvarjale na sicer enotnem območju umetne meje, ali pa bile zaradi nezadostno razvitega gospodarstva odvisne od dotacij in podobno.

Vse to in še nekatere druge okolnosti, ki so botrovale pri ustanavljanju takšnih občin in seveda pozneje vplivale na njihovo delo, pa ne zmanjšujejo dejstva, da so tudi te občine, za katere govorimo, da jih bo treba preosnovati, ali karkoli že, storile relativno veliko pri aktivizaciji volivcev na najrazličnejših področjih, nadalje, da so kljub skromnim sredstvom začele pogumno reševati zastarele in težke gospodarske, komunalne, šolske, zdravstvene in druge probleme itd. V tem oziru jim gre vse priznanje, seveda enim več, drugim manj. Navzlic tem pogumnim korakom, ki so jih napravile občine v celjskem okraju, pa je več kot očitno, da bi v perspektivnem razvoju komunalnega sistema, v katerem se bodo bržkone bolj uveljavile večje in močnejše občine, prišle že ugotovljene in še druge pomanjkljivosti bolj do izraza in negativno vplivale na njihovo delo. Zato ni naključje, da se je tudi v celjskem okraju sprožila debata o preosnovi nekaterih dosedanjih občin.

V prvi vrsti gre tu za občino Vojnik, ki tvori pravzaprav kmetijsko zaledje mesta ob Savinji. Značilno za to občino je tudi to, da ima veliko število delavskega prebivalstva, ki pa je zaposleno večinoma v celjskih tovarnah. Tako ustvarjajo prebivalci tega področja v glavnem dobrine za sosede. Zato se že tu ustvarja neka nelogičnost, ki se seveda kaže tudi v gospodarskih sposobnostih občine v Vojniku. Ob analizi teh dejstev se je pojavil predlog, po katerem naj bi vojniško občino priključili trem sosednjim področjem. Tako naj bi Vojnik in Strmec prišla v območje celjske občine, Dobrna s svojim zaledjem žalski, Frankolovo in ostalo pa konjiški občini.

Nekaj sličnega kot z vojniško občino, seveda v dosti večji meri, pa je tudi z občino Planina pri Sevnici. Predlog se zavzema, da naj bi celotno planinsko občino priključili k občini v Šentjurju.

Za rešitev gornjih predlogov in mnenj najbrž ne bo večjih, ali pa sploh nobenih nasprotovanj. Zdi se pa, da bo dosti teže odpraviti mejo med rogaško in šmarsko občino.

To so mnenja in predlogi, ki so trenutno aktualni v zvezi s teritorialno spremembo dosedanjih občin. **M.B.**

PTUJ

OBNOVA OPEKARNE. Opekarna Žabjak pri Ptuju z obratom Janežovci je staro podjetje, ki ga postopoma modernizirajo. Tako so že preuredili več sušilnih lop. Sedaj izdelujejo investicijski program za sušilnico z zmogljivostjo okrog 500.000 strešnikov letne prodzvodnje. Letos bo opekarna izdelala skupno 4,2 milijonov kosov opeke. Opekarno je zelo prizadel majski mraz in deževje, zato je delavski svet podjetja sklenil, da delajo nekatere skupine tudi ob nedeljah, da bi nadoknadili izgubljeno proizvodnjo.

NOVE GRADNJE V PTUJU. V Ptuju gradijo v središču mesta prostore za socialno zavarovanje in za centralno lekarno. V stavbi bo tudi nekaj stanovanj. Občinska stanovanjska skupnost gradi v bližini bolnišnice 24-stanovanjski blok, v katerem bo šest stanovanj kupila JLA. S temi sredstvi bo začela občina graditi novo stanovanjsko poslopje. Prav tako gradi tudi OLO Ptuj skupno s ptujsko bolnišnico 16-stanovanjski blok. Občinski ljudski odbor bo odslej vsa stanovanja prodajal posameznim podjetjem in ustanovam. Podjetje »Obnova« gradi na Ormoški cesti nove prostore za mehanično delavnico in za garažo.

POGREB ZASLUŽNEGA ODBORNIKA. V Ptuju so pokopali odbornika občinskega ljudskega odbora in predsednika sveta za socialno skrbstvo Uroša Pečka. Do zadnjega je bil tov. Peček agilen družbeni delavec, saj je deloval v gasilskem društvu, Glasbeni matici, lovskem društvu, muzejskem društvu in v nekaterih drugih društvih ter organizacijah. Pred poslopjem občinskega ljudskega odbora se je od pokojnika poslovil podpredsednik občine Marjan Berlič, ki je orisal življenjsko pot pokojnika. Na pokopališču je ob odprtem grobu govoril njegov sodelavec, tov. Majcen. Od pokojnika so se poslovili tudi predstavniki raznih društev, organizacij in predstavniki Vajenske šole, v kateri je še na dan svoje smrti poučeval. Pogreb so opravil na občinske stroške.

GRADNJA VODOVODA. Gradnja vodovoda v Ptuju dobro napreduje. Sedaj so izkopali kanal do rezervoarja na Panorami in polagajo cevi. Letos bodo položili vodovodne cevi tudi v Prešernovi ulici. **M. K.**

Razstavljeni izdelki najmlajših

Prijetno presenečenje za starše, a tudi druge ljubitelje otrok je razstava v otroškem vrtcu Ajdovščina. Pravzaprav je tu zbrano delo, ki so ga napravile drobne ročice varovancev pod pokroviteljstvom vzgojiteljic med letom.

V sobo, kjer je razstava, so pričarali otroci košček narave, saj se košatijo sredi šopov trave sicer papirnate cvetlice, ki pa prijeten vtis le povečujejo. Cvetlice so pravzaprav posrečeni podstavki, na katerih so razvrščeni najrazličnejši izdelki. Tako vidimo ljubko pohištveno garnituro iz majhnih zamaškov, skozi katere je napeljana žica Rodovednim očem se ponujajo labod in purani iz storža in najrazličnejše figure iz plastelina; prav tako so otroci iz zamaškov upodobili Kitajce iz Andersenove pravljice »Cesarjev slavček«.

Razstava kaže, da je mogoče sleherni, še tako preprost material iz storžev, odpadle plute do raznobarvne klobučevine porabiti za otroško igračo, ki je lepa in privlačna.

Predmete, ki so razstavljeni, so izdelali otroci vseh skupin, od najmlajših triletnih otrok do največjih, ki bodo šli jeseni v šolo. Na risbah in lepo pobarvanih, velikih metuljih iz lepenke se lepo vidi otrokov razvoj in tudi (prizadevanje, ustvariti nekaj lepega.

Razstava je tembolj prisrčna, ker so razstavljene predmete res izdelali otroci sami, medtem ko so jim vzgojiteljice samo svetovale in pomagale.

Na razstavi smo torej videli, da malčki v naših vrtcih med letom ne držijo prekrižanih rok, temveč si z igro prisvajajo znanje, ki jim bo pozneje, dokaj koristilo.

V. K.

Delo bagra na semedelski depresiji. Dobro je videti zanemarjenost odvodnih jarkov, ki jih ni nihče čistil, odkar so bili skopani. (Tega je menda že 30 let.) Zaradi zaraščenosti sploh niso več mogli opravljati svoje funkcije. — V ozadju Koper: Hotel Triglav in stanovanjski blok. Pred njima letni kino.

Melioracije na Koprskem

Delovni plan, ki ga je sprejel letošnji občni zbor Vodne skupnosti v Kopru, vztrajno in dosledno izpolnjujejo. V okviru obnovitvenih del na melioracijskih napravah so se doslej lotili čiščenja zbiralnikov in odvodnih jarkov v sečoveljski dolini (ob Valdernigi), ob Badaševici, kjer so med hudournikoma Nigrinjanom in Vargalovcem izkopali 650 m dolg in poldrug meter globok zvezni jarek in na 127 ha veliki semedelski depresiji pri Kopru. Dobro polovico glavnega zbiralnika so tu v dolžini 970 m že poglobili (za poldrug meter), sedaj pa čistijo stranske odvodne jarke.

Kot smo že poročali, se je drugo veliko delo letošnjega plana — zapiranje Škocjanskega (Stacijonskega) zaliva dejansko že začelo. Elaborat za to veliko melioracijo — plitkemu morju bo iztrganih 230 ha plodne zemlje — je že odobren. Sem gre tudi zgraditev 400 m operativne obale. Sredi junija bodo v Piranu preizkusili veliki sesalni bager, proti koncu meseca pa bodo z njim začeli poglabljati morsko dno ob severni obali Kopra. **F. M.**

Šmartno ob Paki

4. junija je bil objavljen dopis, da prihaja prodajalec sladoleda skoraj vsak dan iz Soštanja v Šmartno ob Paki in čaka na prihod otrok iz šole, da bi jim prodajal sladoled. To popravljamo v toliko, da prihaja prodajalec sladoleda iz žalske občine, kajti na področju občine Soštanj nimajo več dovoljenja za tako prodajanje sladoleda. Z. K.

Mladinske organizacije v kolektivih

V goriškem okraju je delavska mladina po podjetjih že ustanovila svoje organizacije. Samo na področju idrijske občine jih imajo 7, ki štejejo nad 800 članov. V tovarni pohištva v Podmelcu pri gradbenih podjetjih v Gorici in Tolminu in še ponekod drugod pa takih organizacij še nimajo, zato bi jih kazalo čimprej ustanoviti.

Zlasti močan mladinski aktiv ima rudnik živega srebra v Idriji. Tu mladina z vso pozornostjo spremlja poslovanje podjetja. Zal pri reševanju proizvodnih nalog in drugem povsod upoštevajo dovolj predlogov mladinskih organizacij, zaradi česar se mladina upravičeno čuti zapostavljeno. Prav je, da je tudi zaradi tega začela mladina vse bolj odločno zahtevati naj sodelujejo v delavskih svetih in upravnih odborih tudi njeni zastopniki. Na zadnjih volitvah novih delavskih svetov, so v tem že dosegli napredek, vendar je kljub temu v delavskih svetih še premalo mladih ljudi.

Mladina se rada izobražuje in izpopolnjuje svoje znanje, saj so se člani organov družbenega upravljanja z velikim zanimanjem in z vso resnostjo lotili proučevanja družbenih, političnih in ekonomskih osnov na raznih predavanjih in seminarjih. Svojo pozitivno vlogo bodo pri tem nedvomno odigrali tudi klubi mladih proizvajalcev, ki jih je treba širiti in krepiti. Le-ti bodo ob načrtnem strokovnem delu, tudi najboljša šola za mlade upravljalce v podjetjih.

Mladina v sadno likerskem kombinatu v Ajdovščini, se zelo zanima za razna strokovna in politična vprašanja, ima pa tudi svoj pevski zbor in prireja v okviru svoje organizacije razne poučne izlete. V testilni tovarni v Ajdovščini pripravljajo za mladino poseben prostor. Ta mladina ima tudi lasten kegljaški klub, sodeluje pri »Svobodi« in ima precej lepih načrtov za bodoče. Vsekakor lahko zapišemo, da se delavska mladina v goriškem okraju želi uveljaviti v proizvodnji in upravljanju podjetij, da stremi po izobrazbi, pri tem pa bi morala biti deležna nekoliko več pomoči s strani ostalih družbenih, političnih in gospodarskih organizacij.

V okraju je okrog 700 vajencev, največ jih je vključenih v lesno in kovinsko stroko. Naraščaj primanjkuje zlasti zidarski, sodarski, kolarski, kovaški in nekaterim drugim strokam. Precej težav imajo z vključevanjem ženske mladine v poklice, ker povsod ni dovolj razpoložljivih mest., Se vedno je tu pa tam opaziti, da zasebni mojstri izkoriščajo vajence za opravljanje hišnih del, ponekod pa tudi vajenci nimajo pravih odnosov in veselja do dela in do ljudi, s katerimi imajo opravka pri delu in uku. Razveseljivo pa je dejstvo, da kljub raznim pomanjkljivostim vajenci dobro opravljajo pomočniške izpite. Ponekod vajenci ne morejo obvladati celotnega programa, ki spada v njihovo stroko, kar bo treba v bodoče čimprej popraviti.

Vajenske šole v okraju imajo razne težave, saj so večinoma brez lastnih stavb in imajo slabo opremo. Poleg tega bi potrebovali še nekaj novih strokovnih šol. Težave povzroča tudi pomanjkanje učnih knjig.

Kratki iz Maribora

Za enotno okrasitev mesta. Uprava za gradnje in mestno komunalno podjetje sta imenovala posebno komisijo, ki naj sestavi predlog za enotno okrasitev mesta ob državnih praznikih in ob raznih podobnih svečanostih. Sedanji način krasitve je bil zelo neenoten in brez pravega načrta, vsakokrat pa nepotrebni stroški. Postavljanje lesenih drogov je ne samo zamudno, marveč tudi drago, ker se drogovi hitro krivijo in razpokajo. Zato nameravajo nabaviti železne drogove, za pročelja javnih poslopij pa ustrezne konzole za tako imenovane šope zastav. Komisija naj izdela podroben predlog, kje naj se namestijo taki drogovi in konzole, da bo ne le najbolj efektno, marveč tudi čimbolj enotno po vsem mestu. Za izvedbo tega načrta bodo poskrbele posamezne mestne občine odnosno komunalno podjetje. Prav bi bilo, da bi se temu pridružili tudi hišni sveti in nabavili ustrezne konzole, vsaj na glavnih ulicah in trgih.

Za boljšo ureditev avtobusnega prometa. Na zadnji seji Mestnega sveta je bilo govora tudi o mestnem avtobusnem prometu. Mestno avtobusno podjetje je v nekaki latentni krizi in išče izhoda na vse načine. Verjetno iz komercialnih razlogov daje prednost medkrajevnemu prometu na škodo mestnega avtobusnega prometa. Delno jih sili k temu vse večja iztrošenost vozil. Stanje se bo, kot zatrjujejo, v kratkem popravilo, ko bodo dobili pet novih avtobusov. Bistvenega izboljšanja sicer ni pričakovati, ker bodo morali nekaj avtobusov, ki so popolnoma dotrajali, povsem izločiti. Ker bo treba zaradi priključitve ptujskega okraja prometne zveze s tem področjem še razširiti in celotni avtobusni promet kar najmodernejše urediti, je Mestni svet zaprosil okrajni ljudski odbor, naj imenuje posebno komisijo, ki naj prouči celotno problematiko mestnega avtobusnega prometa.

RO

Gradnjo šole v Dobrni bo treba nadaljevati

Toliko težav s šolstvom, kot jih ima vojniška občina pri Celju, je drugod težko najti. V večini krajev primanjkuje prostorov, primerne opreme in podobno. Tako bodo morali v Črešnjicah že jeseni en razred urediti v mežnariji. V Vojniku že dlje časa »gostuje« en razred nižje gimnazije v kletnih prostorih osnovne šole. Nič bolje ni na Frankolovem in drugod. Najslabše pa je vsekakor v Dobrni. Tu je bila stiska v neprimernih šolskih prostorih že kmalu po vojni tako velika, da se je okrajni ljudski odbor v Celju 1954. leta odločil za gradnjo novega šolskega poslopja. Še isto leto so se dela tudi začela. Ob položitvi temeljnega kamna je bila cejo velika slovesnost. Zgrajeni so bili temelji, pri kletnem zidu pa je obtičalo... Prišla je imobilizacija, prišla je prepoved po nadaljnji gradbeni dejavnosti. Prej živahno gradbišče, je na začetku 1955. leta zamrlo. Ostali so le zidovi ter napisana tabla, ki še danes opozarja domačine in številne goste zdravilišča na »gradnjo«, na investitorja, izvajalca...

Kmalu bo minilo že tretje leto, odkar je bila ustavljena gradnja šole v Dobrni. V tem času se je že marsikaj spremenilo in tudi marsikaj zgradilo, čisto na novo. Le v Dobrni se ni v tem času nič spremenilo. O, pač, edina sprememba je v tem, da je sredi temeljev nove šole nastalo majhno jezero, ki se ga otroci zelo veselijo, saj ob njem zbijajo splave in se vozijo po vodi. Sprememba je tudi v tem, da je na temeljih in kletnih zidovih iz dneva v dan večja škoda. Temelji in zidovi propadajo, ker jih ob ustavitvi gradnje ni nihče zavaroval! Zaradi zemeljskega pritiska se je kletni zid premaknil proti notranjosti za okoli 15 cm. Ko bodo z gradnjo šole nadaljevali, bodo morali te zidove porušiti in to v dolžino okoli 50 ter višini dobrih 2 metrov. Zaradi okvar, ki jih je povzročil zob časa, bodo morali porušiti in nato na novo zgraditi temelje za prostor centralne kurjave. Zraven tega se je zid na drugih stranicah izbočil, razpokal itd. Škoda se veča in to na delih, ki so že doslej terjala okoli 10 milijonov dinarjev izdatkov! Domačini so sicer o vsem tem opozarjali in prosili, vendar zaman. Škoda se je večala. Zato danes s čudnimi občutki gledajo na to škrbino, ki je nastala sredi lepega hmeljskega nasada. Pravijo, da bi bilo bolje, če bi pustili prejšnjo njivo hmelja, ki bi vsako leto lahko prinesla zadrugi po okoli 1 milijon dinarjev dobička. Škodo, ki se dela, je pred dnevi ugotovila tudi posebna komisija, ki je hkrati zahtevala, da se gradnja šole takoj nadaljuje, v najslabšem primeru do prve betonske plošče, če že ne do strehe.

Takojšnje nadaljevanje gradnje šole v Dobrni (po šolski reformi je tu predvidena osemletka) pa narekujejo tudi drugi razlogi. Tako osnovna šola, kot nižja gimnazija delata v skrajno neprimernih okoliščinah. Medtem, ko ima osnovna šola učilnice razbresene v treh stavbah, je našla gimnazija začasno zatočišče v bivšem mladinskem prehodnem domu. V vseh prejšnjih šestih letih pa je ta zavod delal v štirih poslopjih. Šest let so se morali predmetni predavatelji za vsako uro seliti iz enega konca Dobrne na drugega. Zaradi tega so trajale učne ure le po 20 minut, namesto 45. V začetku letošnjega šolskega leta je selitev odpadla, toda novi prostori v mladinskem domu, so primerni za vse drugo pred, kot pa za učilnice. Tako je n. pr. v dveh učilnicah po 5 krat 5 metrov kar precej nad 40 učencev itd. Osvetlitev je skrajno slaba, učenci sedijo v čudnih vrstah križem kražem in kar je še bolj nenavadno, v klopeh, ki jih je prva celjska gimnazija izločila že pred vojno. Ker so v enem razredu sedeži skoraj enako visoki kot mize, morajo učenci klečati na tleh, kadar pišejo šolsko nalogo. Nadalje, učilnice so med seboj povezane, kakor sobe v stanovanju. Čudno pa je še zlasti to, da pristojni nadzorni organi že niso prepovedali pouka v takšnih okoliščinah.

Novi šolski prostori pa so potrebni tudi zaradi stalnega naraščanja števila šoloobveznih otrok. Zaradi tega bo tudi novo šolsko poslopje že v začetku funkcije pretesno za okoli 700 otrok, kolikor jih bo morala sprejeti osemletka. Spričo tega se že zdaj pojavlja vprašanje korekture odobrenih načrtov.

In na koncu, zavlačevanje gradnje šole v Dobrni postaja že resen političen problem. Mimo tega pa gre tu za več sto otrok, ki se danes šolajo v skandaloznih pogojih. Domačini so pripravljeni pomagati pri gradnji na en ali drug način, treba pa bo najti tudi potrebna sredstva za nadaljevanje gradnje.

Srečka je prinesla milijon

V Gorici pri Slivnici je ena najmlajših pošt v celjskem okraju. Kakor drugod, tudi tu prodajajo srečke državne loterije. Za vsako kolo dobiva upravnica pošte v Gorici pri Slivnici le po deset srečk. Pa še s temi ima težave, da jih spravi v prodajo. Le redki so njeni obiskovalci, ki sami od sebe vprašajo po srečkah, večini pa jih mora ponujati.

Tako je bilo tudi pri srečanju z upravnikom kmetijske zadruge Slivnica pri Celju Ivanom Kraškom.

»Kupite srečko?« ga je nekaj dni pred žrebanjem vprašala upravnica pošte, potem, ko je opravil svoje posle.

»Ne, hvala, saj nimam sreče...«, se je opravičeval.

»Poskusite še enkrat, morda bo pa le... Vzemite vsaj polovičko!«

Pa se je le omehčal. Kupil je polovičko. Kdo ve, ali zaradi upanja na srečo, ali pa zaradi česa drugega. Naj bo kakorkoli, Krašek je kupil polovičko.

Drugo polovičko srečke št. 512996 je kupil nek slučajni obiskovalec pošte v Gorici pri Slivnici. Upravnica pravi, da je to bil nekdo iz Frankolovega, oziroma nek inženir.

V ponedeljek 10. t. m. je bilo žrebanje.

Glavno premijo je zadela srečka št. 512996. V vas je prišel milijon, toda srečni dobitnik je prejel »le« pet sto jurčkov. Seveda za polovičko. Drugi srečnež še ni znan.

Upravnik kmetijske zadruge v Slivnici se je zelo razveselil izida žrebanja. Kako tudi ne, saj bo zdaj s tem denarjem hitreje dokončal gradnjo stanovanjske hiše.

Vesela pa je bila tudi upravnica pošte v Gorici pri Slivnici. Odslej bo z večjim pogumom ponujala srečke in napovedovala srečo...

Morda bo odslej deset srečk za to vasico premalo. **M. B.**

TELOVADNI NASTOP V TOLMINU

Telesnovzgojno društvo »Partizan« v Tolminu je s svojim letošnjim telovadnim nastopom pokazalo viden napredek, ki je plod marljivega in prizadevnega dela. Nastop je bil tudi zadnja preizkušnja pred republiškim festivalom. Celotna prireditev je bila odlično organizirana. Nastopilo je nad 500 pionirjev, mladincev in mladink. Poleg skupnih prostih vaj, ki so predvidene za republiški nastop, se je mladina preizkusila tudi v atletiki in na orodju. Posebno so navdušile mladinke, ki so lepo izvedle prosto vajo, vendar so bile tudi vaje ostalih oddelkov lepe in privlačne.

Prireditvi je dal precejšen poudarek nastop vrhunske telovadne vrste s tov. Furlanom na čelu. Izvajali so vaje na bradlji, konju in drogu. V Tolminu naših vrhunskih telovadcev še nismo videli, zato je morda prav zaradi tega prišlo na telovadišče blizu 2000 ljudi. Med prireditvijo je igrala godba na pihala »Svobode« iz Anhovega. Zelo pa nam je žal, da ni bilo pri nastopu naše mladine nobenega funkcionarja okrajne telovadne zveze, saj je bila celotna prireditev morda najbolj uspela od vseh, ki so bile doslej v okraju.

Še enkrat: stekleni drobci in jogurt

Ko je pisec članka pod gornjim naslovom objavil vest o steklenih drobcih v jogurtu, ne vem, če je mislil, da se bo tako hitro ponovila njegova najdba. Ko sem tisti dan, ko je bil članek objavljen, pojedla jogurt, prinešen iz iste mlekarne, kot jo navaja prvi pisec, sem prav tako na dnu kozarca naletela na steklo, se pravi, z jogurtom vred sem ga nesla v usta. Ker je iz tega razvidno, da to ni bil le slučaj, temveč malomarnost vseh tistih, ki so pri tem zaposleni, prosimo vsi, ki se poslužujemo jogurta za malico, da se za to zadevo malo bolj natančno pozanimajo tisti, ki so za to odgovorni.

Milica Stular

Sem in tja po Logatcu

Po slabem letu dni sem se ondan ponovno namenil v Logatec, da bi kaj poizvedel o delu in življenju tamkajšnjih ljudi in njihovih prizadevanjih. Že ko sem stopal z železniške postaje proti središču kraja, me je neprijetno presenetila neurejena okolica. Menim, da ne bi bilo težko nekoliko urediti razmetane hlode ob cesti, odstraniti ruševine in vsaj za silo urediti razpadajoči poslopji, saj vse to močno kvari splošen vtis. Tudi odgovorni ljudje na železniški postaji bi lahko poskrbeli, da se ob deževnih dneh otroci ne bi igrali z žogo v avli postajnega poslopja. Za kaj takega bi si že lahko poiskali primernejši prostor.

Sicer pa moram priznati, da sem dobil o Logatcu še dokaj prijeten vtis. Da pa ljudem ni vseeno, kako izgleda njihov kraj, dokazujejo lepo urejeni vrtovi in okolice hiš. Zlasti ob glavni cesti so kraj lepo uredili.

Ko sem si ogledoval kraj, sem ugotovil, da so lanskoletne načrte domala v celoti uresničili. Nasproti kmetijske zadruge so zgradili sicer majhno, toda za Logatec dovolj veliko pokrito tržnico. Ta je za Logatčane pomembna pridobitev. Dokler je niso imeli, so prodajali razni prinašalci sadja in zelenjave svoje pridelke kar ob cesti, kjer se je na le-tem pridno nabiral prah in druga umazanija. Sedaj si Logatčani želijo le še to, da bi čimprej začelo pridelovati zelenjavo tamkajšnje državno posestvo. Ker pravijo, da ob dobri volji to ne bi bilo težko, res ne bi kazalo odlašati. Zakaj naj bi bili kar naprej odvisni od drugih, če ni treba?

Trgovsko podjteje »Izbira« si je uredilo lično poslovalnico — »Železnino« — v kateri lahko kupiš vse od železa do kolesa, radijskih aparatov in modernih gospodinjskih pripomočkov. Te prodajalne so ljudje na moč veseli. Niso pa menda najbolj zadovoljni s preurejanjem sedanjega kopališča ter si želijo novega. Za tako pa bi bilo potrebnih dokaj finančnih sredstev, ki jih danes občina še ne zmore. V Gornjem Logatcu so me prijetno presenetili novi poslovni prostori tamkajšnje kmetijske zadruge. Že letos pa bo razširila svoje prostore tudi zadruga v Dolenjem Logatcu in si obenem uredila lične izložbe.

Po letošnji reorganizaciji gostinstva se je po gostiščih precej izboljšala postrežba, pa tudi hrana, ki jo nudijo gostom je bolj pestra in boljša. Vzporedno s tem se je povečal tudi promet. Kljub temu pa Logatec kot turistični kraj še ne uživa tistega ugleda, kot ga je nekoč. Da bi to dosegli, bi bilo potrebnega še precej truda in dobre volje, se posebno pa finančnih sredstev. Ker jim primanjkuje predvsem sob, bi prišel v poštev prav manjši hotel, če le hočejo, da bi se turizem kaj bolj razvil. Za tako pridobitev pa še ni najboljših izgledov, zato bo treba zaenkrat stremeti le za še boljšim izkoriščanjem sedanjih prostorov.

Najbolj sem bil presenečen nad vrsto novih ličnih enodružinskih hišic, kajti toliko jih v Logatcu res nisem pričakoval. Tem se je lani pridružila tudi stanovanjska hiša, ki jo je zgradil občinski ljudski odbor, in sicer nekako sredi med obema Logatcema, da ne bi bilo kakega nepotrebnega besedičenja, kot so mi povedali nekateri. Ob tem sem se nekoliko začudil, toda ko sem zvedel še za zgodbo okrog postavitve spomenika padlim borcem, mi je bilo vse že bolj razumljivo. Čudno pa se mi le zdi, da je lahko danes pri nekaterih posameznikih zavist še tako močna.

Že pred časom se je začela ukvarjati Zveza borcev z mislijo postavitve spomenika iz obeh Logatcev padlim borcem. To naj bi bil nekak občinski spomenik, postavili pa naj bi ga v Dolenjem Logatcu v bližini lekarne in uredili okrog njega manjši park. Vzporedno s tem bi v Gorenjem Logatcu odkrili padlim borcem spominsko ploščo. Večina članov Zveze borcev iz Gorenjega Logatca se je s takim predlogom strinjala, vsi pa ne. Tisti, ki se niso, si želijo lasten spomenik tudi v Gorenjem Logatcu in tako še niso dokončno sklenili kako in kaj naj ukrenejo. Vse pa kaže, da bodo v dolglednem času kljub vsemu prvotno zamisel le uresničili.

Zvedel sem še, da imajo v Dolenjem Logatcu dokaj agilno telesno vzgojno društvo »Partizan«, žal pa je to brez lastnih prostorov in tudi brez primerne telovadnice. Zaradi tega so nekako že pred dvema letoma sklenili, da si zgradijo svoj dom in doslej že zbrali nekaj sredstev, ne morejo pa se zediniti, kje naj bi ta dom stal. Doslej je prišlo v kraj že več komisij, ki so določevale prostor, toda niso ga še mogle izbrati. Kaj, ko bi malo pohiteli?

To je le nekaj drobcev, ki sem jih napisal z namenom, da bi bil ob prihodnjem obisku Logatca bolj prijetno presenečen, kot sem bil takrat.

-ša-

Pred puljskim festivalom

V dneh od 27. julija do 4. avgusta bo IV. festival jugoslovanskega filma zopet zbral v puljski Areni vse ljudi iz naše države, ki se po tej ali drugi plati posvečajo filmu. Gotovo se ga bo udeležilo — kakor se je to zgodilo že lani — tudi lepo število ljubiteljev naše domače filmske umetnosti. Lahko mirno trdimo, da je festival v Puliju iz leta v leto bolj praznik jugoslovanskega filma, najbolj vidna manifestacija prizadevanj v filmski umetnosti v naši deželi.

V treh letih se je iz skromnih začetkov, ko nas je bilo v Puliju okoli dve sto udeležencev iz vseh krajev države, je danes krasel festival našega filma v institucijo, ki je že našla v našem celotnem filmskem življenju in delovanju svojo vlogo in mesto.

Puljski festival je nekakšen mejnik med dvema letoma dela. Filmska praksa zadnjih let je pokazala, da film pri nas ne pozna koledarskega začetka novega leta, temveč da je Pulj in festival v tem istrskem mestecu obračun dela za minulo leto in začetek novih načrtov in dejanj. Po mojem vtisu se nismo v dneh, ko je padla misel festivala domačega filma in doživela svojo prvo, skromno uresničenje, niti zavedali prav, kako potreben nam je bil takšen festival. Priznati moramo, da je najprej vnesel v načrtovanja naših filmskih produkcij termin, mimo katerega ne more nihče. V Puliju je treba pokazati rezultate dela in jih nuditi ljudem, pa tudi kritiki in samim filmskim ustvarjalcem v oceno. Mislim, da danes ni med nami filmskega ustvarjalca in proizvodnje, ki bi ne realizirala svojih načrtov z namenom, da jih pokaže v Puliju in da poseže v boj za nagrade, ki jih tam podeljujejo. Lani se je zgodilo nekaj, česar v tako kratkem obstoju te filmske manifestacije nismo pričakovali: dve ali tri filmske proizvodnje niso upale v Puliju prikazati vseh svojih filmov, ker so prišle do spoznanja, da ne zaslužijo časti filmskega ekrana v Areni. Mislim, da se ne motim mnogo če trdim, da si je puljski festival lani že pridobil ugled tribune, kjer se je treba predstaviti vsaj s povprečno zadovoljivim filmskim delom. Resda tega niso tako resno vzele vse proizvodnje in da bi mirno odpadlo ob malo večji samokritičnosti še nekaj filmov, toda začetek v utrjevanju ugleda festivala je bil storjen.

Takoj v tej zvezi je po mojem mnenju treba zapisati besedo o uradni festivalski žiriji. Mislim, da prireditelji festivala delajo isto napako, kakor so jo storili ponekod drugod po svetu: hočejo imeti reprezentativno žirijo, a odnos posameznih članov žirije do filmske umetnosti, njihovo poznavanje filma ni važno. Menim, da je ta pot zgrešena. Letos ugleda žirije v Cannesu ni moglo rešiti niti pet akademikov (pa četudi je vsak izmed njih napisal vsaj nekaj scenarijev za film v svojem življenju), pač pa so ga reševali Jean Cocteau, Marcel Pagnol, George Stevens in Vlček. Mislim, da morajo biti v festivalski žiriji zastopani tudi filmski režiserji in kritiki. Samo v takšnem primeru bo nagrajevanje na festivalu imelo svoj smisel in doseglo svoj namen.

Priljubljeni Van Johnson nastopa v vedrem glasbenem filmu »Kelly in jaz«.

Vsako leto doslej je na festivalu povedala svojo besedo tudi žirija kritike, ki je vsako leto delovala z veliko zavestjo odgovornosti. Nujno bi bilo zagotoviti žiriji filmske kritike mesto, ki ji v okviru festivala domačega filma pripada, obenem pa bo treba omisliti tudi primerno vidno obliko priznanja. Povsod po svetu filmska kritika podeljuje svoje nagrade in za vse lahko trdim, da uživajo med filmskimi ustvarjalci in publiko velik ugled. Že danes pa bi dal rad letošnji žiriji kritike pobudo, da poleg filmskih del, ki jih bomo srečali na festivalu, nagradi tudi ono našo distribucijo, ki je imela v času od lanskega do letošnjega festivala najboljši repertoar. To bi bil morebiti skromen stimulans (a vkljub temu še vedno stimulans) v prizadevanjih za kvaliteten filmski repertoar v naših kinematografih, glede katerega tako pogosto tožimo, da je slab.

Vsako leto postaja festival v Puliju v večji meri tudi srečanje jugoslovanske filmske kritike in publicistike. Lani je bil na zunaj sicer skromen kongres filmske kritike vsebinsko izredno kvaliteten, a letos je treba to delo še okrepiti in obdelati vsaj enega izmed najbolj perečih problemov naše filmske ustvarjalnosti (v katero štejem tudi filmsko kritiko in publicistiko). Želeli bi pa vsi, da bi po naši poti šli tudi filmski ustvarjalci in producenti. Nikoli v letu ni priložnosti za tako številčno zanimivo srečanje med filmskimi ustvarjalci, kritiki in producenti, kakor se ponuja iz leta v leto ravno v Puliju.

Kratkemu filmu je treba v okviru festivala odmeriti dostojno mesto. Odločno nasprotujem mnenju, da se sme na festivalu pojaviti vsak kratek film, tudi najbolj primitivni reklamni. Potreben je izbor in vsak večer pred igranim filmom se naj razvrste kratki filmi. Nikakor pa se ne bi smelo ponoviti isto kot smo doživeli lani, ko smo gledali kar deset kratkih filmov in potem še celovečernega. Takšen odnos festivalskega odbora ponižuje filmsko zvrst, ki je v zadnjih letih pri nas že tako močno zapostavljena.

Prejšnja leta so organizatorji poskušali privabiti v Pulj nekatere tuje zvezdnike. Mislim, da je to čisto zgrešena pot. Mislim pa, da bi morda povabili na naš festival ugledne tuje filmske kritike, ki bodo povedali svojo besedo o jugoslovanskem filmu v svetovnem tisku. Poleg njih bi bili veseli tudi kakšnega uglednega filmskega ustvarjalca, kajti z njim bi ob predstavah naših filmov lahko izmenjali koristna mnenja in sugestije.

Nemogoče je še poročati o programu letošnjega festivala, kajti prijave še niso vse prišle v Pulj. Programu bomo posvetili poseben sestavek pozneje.

Vitko Musek

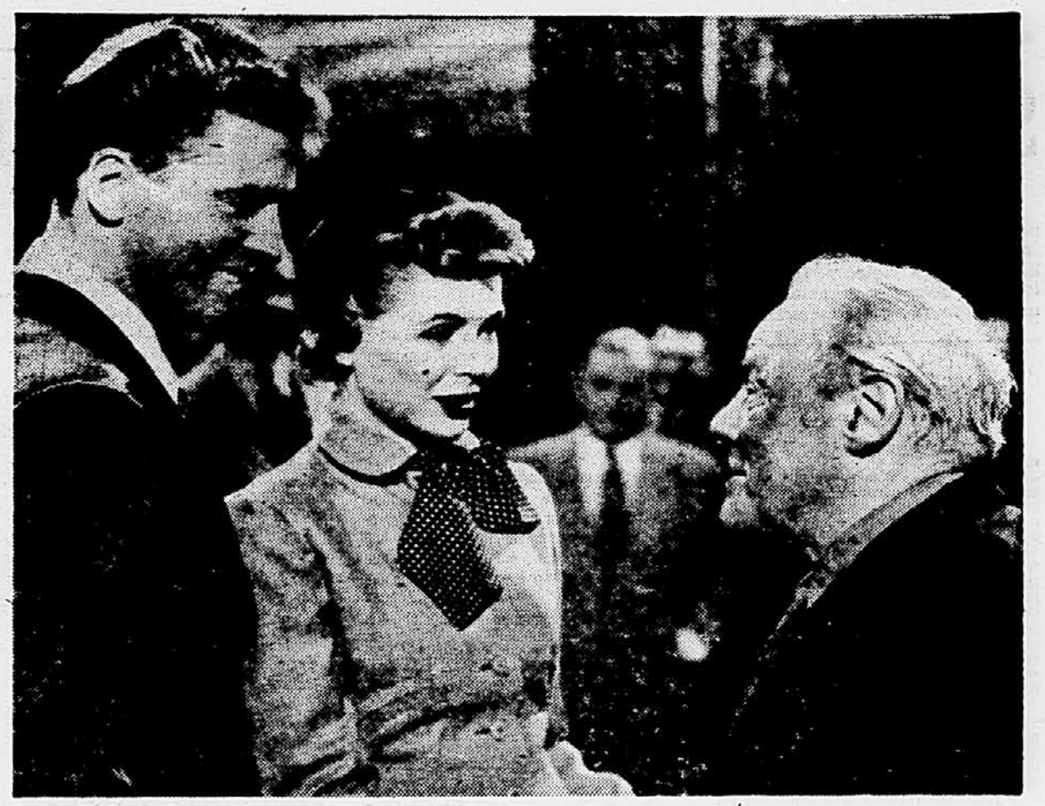

Troje igralcev, ki se jih bomo iz odličnega filma »Gospod 880« še dolgo z veseljem spominjali: Burt Lancaster, Dorothy McGuire in Edmund Gwenn.

Portret tedna
AUDREY HEPBURN

Pred dvemi leti se je Audrey Hepburnova vozila z letalom iz Holandske v Italijo na poročno potovanje. Letalo je pristalo tudi v Frankfurtu v Zahodni Nemčiji. Na letališču je igralko čakala množica ljubiteljev filma. Audrey pa ni hotela izstopiti, temveč je izjavila, da njena noga ne bo stopila na tla tiste dežele, ki je naredila med drugo svetovno vojno njeni domovini toliko gorja. Življenjska pot mlade igralke potrjuje, da je presneto resno mislila svoje besede.

Rodila se je v Bruslju. Oče je bil Irec, mati pa Holandka. Mlada leta je preživela v bližini belgijskega glavnega mesta, šolala pa se je v Angliji. Ob izbruhu druge svetovne vojne jo je mati odpeljala v svojo domovino, na Holandsko, ki je tedaj proglašala svojo nevtralnost. Ko so pa vkljub temu nacisti vdrli na Holandsko, je Audrey prevzela materino dekliško ime in se na ta način izognila internaciji. Vse do konca nemške okupacije je aktivno sodelovala v holandskem odporniškem gibanju. Med talci, ki so jih ustrelili v Arnhemu nacisti, je bil tudi njen stric.

Z materjo sta se leta 1948 vrnili v Anglijo, kjer je začela povsem resno študirati balet v sloviti londonski skupini Rambert. Nekega dne je spremljala neko svojo prijateljico iz baleta na avdicijo za Jacka Hyltona opereto »High Button Shoes«. Namesto prijateljice so izmed tri tisoč kandidatk izbrali Audrey. To je dejansko usmerilo njeno življenje v čisto novo smer. Zdaj so jo povabili k filmu. Seveda je dobivala le majhne vloge ob strani velikih igralcev. Tako je prvič stala pred kamero poleg Aleca Guinessa. Ray Ventura jo je povabil, naj sodeluje v stranski vlogi v njegovem filmu »V Monte Carlo«. Tu smo jo srečali tudi mi prvič na naših platnih. Med snemanjem se je spoznala s francosko pisateljico Colette, katere delo »Gigi« je Raymond Rouleau pravkar pripravljal za oder. Bil je istega mnenja s pisateljico, da je namreč Hepburnova idealen lik za glavno vlogo. Toda medtem je Audrey odpotovala v New York in se ponudila na Broadwayu. Njen prvi nastop je bil hkrati njena zmaga. Brooks Atkinson je v kritiki napisal v New York Timesu«: »Audrey Hepburnovo moramo zadržati v Ameriki in ji nuditi dobra dela.« Tedaj sta se začela zanimati zanjo tudi Wyler in Paramount. Wyler ji je ponudil glavno vlogo v svojih »Počitnicah v Rimu« in bil je pripravljen počakati s snemanjem toliko časa, da končajo sezono na Broadwayu. Ob Gregoryju Pecku je zablestela in si osvojila lepo mesto v filmu. Francija je izgubila dobro igralko. Newyorški kritiki so jo proglasili za najboljšo igralko leta, sledil je »Oscar«, ki ga je dobila hkrati z nagrado Antoinette Perry za svojo interpretacijo v »Ondini« v gledališču. In tako je prišel naslednji film — Billyja Wilderja »Sabrina«, ki je pomenil nov uspeh. Nato sta skupaj z možem nastopila v filmu »Vojna in mir«. Lani je tem svojim filmom dodala dva nova. S Fredom Astairom je nastopila v »Nasmejanem obrazu« in dokazala, da zna dobro tudi plesati in solidno peti. Gary Cooper pa je bil njen partner v »Ariani«.

OD KOD TAKŠNE INFORMACIJE?

Predstava koprodukcijskega filma »Kruh in sol« (jugoslovanski partner Zagreb film, režiser František Čap) je vznemirila ljudi in slišal si lahko vrsto ogorčenih pripomb in protestov iz ust najbolj preprostega gledalca (ljudje so bili preprosto užaljeni, da jim servirajo takšno neokusno filmsko plažo in da jugoslovanski pejsaž postaja vedno pogosteje živobarvna kulisa za največje neslanosti). Prav tako pa razjezijo človeka poročila, ki jih objavlja tuji tisk, posebno pa zahodnonemški, o položaju v našem filmu. Članki so napisani brez dvoma na podlagi informacij, ki jih neodgovorni, slabo poučeni ljudje dajejo tujim filmskim novinarjem in poročevalcem. Danes bi rad navezal na polemiko publike okoli filma »Kruh in sol« vesti o namenih te koprodukcije in o položaju v jugoslovanskem filmu, ki jih je objavil časopis Filmblätter 12. aprila letos.

V zvezi s filmom »Kruh in sol« piše časopis dobesedno: »Dobro je, da je sodelovanje, posebno pa koprodukcija, prešlo iz področja spekulativnih namenov na planiranje med resnimi družbami. Izkušnje, ki jih je zbrala Bavaria med uresničevanjem svoje prve nemško-jugoslovanske koprodukcije, so bodrilne. Jugoslovanski partnerji so z najboljšim uspehom opravili tekst. Poleg tega pa Jugoslavija kot vrata med Zahodom in Vzhodom nudi določene razširjene komercialne možnosti, ki jih v interesu z doslej s težavami povezanih nemških filmskih poslov na Vzhodu ne smemo zanemariti. Ni slučaj, da Anglija, Francija, Italija in ZDA tako visoko cenijo filmski posel v Jugoslaviji, da imajo v državi svoje stalne opazovalce in zastopnike.« Nemci so jasno razkrili svoje načrte, o katerih je naša filmska publicistika že večkrat pisala.

Še mnogo bolj zanimive so njihove informacije v zvezi s koprodukcijami, saj v nadaljevanju članka pišejo: »Pripravljenost Jugoslavije zasluži tem večjo pažnjo, kajti dosedanje izkušnje niso dajale povoda za veselje. Jugoslovanski tisk je označil začetek koprodukcije med Bavario in Zagreb filmom s filmom »Kruh in sol« za začetek novega obdobja sodelovanja. Pionirski korak, ki je zastavljen s tem filmom, bo prinesel sadove. V Jugoslaviji prisrčno pozdravljajo koprodukcijske načrte znanih podjetij kakor so CCC, Berolina in druga. Koprodukcije in tehnične usluge so v načrtih za bodočnost jugoslovanskega filma na prvem mestu, pred domačo proizvodnjo, ki doseže sedaj letno okoli 20 filmov.

»Mi vsi smo imeli priložnost oceniti umetniške, estetske, moralne in končno tudi idejne »vrednote« filma, ob katerem se je razpisal avtor omenjenega nemškega sestavka tudi o jugoslovanskem filmu. Navedli bi lahko še celo vrsto novic, poročil in kratkih sestavkov, ki se pojavljajo v zahodnonemškem filmskem tisku (posebno v tedniku Der neue Film), ki stalno lansirajo veliko zanimanje Jugoslavije in naših produkcij za koprodukcijske filme z Nemci. Vsa ta poročila vzbujajo občutek, da jih pošiljajo temu nemškemu tisku poročevalci iz naše države. Mislim, da bi kazalo povedati nemškim bralcem, kaj menimo v resnici o dosedanjih jugoslovansko-nemških koprodukcijah. Vse kaže, da avtorju navedenega nemškega sestavka vkljub razkošni večerji opolnoči v hotelu Esplanade v Zagrebu niso mogli prikriti mnenja jugoslovanske filmske kritike o koprodukcijah, kajti člankar med drugim pravi: »Ključ za uspeh na jugoslovanskem tržišču leži v kvaliteti filmov. Klima v javnosti je mnogo bolj ugodna kakor v tisku. Dosedanje koprodukcijske filme je kritika odklonila, a nekateri izmed njih niso dobili dovoljenja za javno predvajanje. O nemškem filmskem gospodarstvu in stanju proizvodnje obstoje zgrešene predstave, posebno pa v tisku, ker so nekatere cenene in povprečne filme ocenili kot merilo kvalitete nemške filmske proizvodnje.«

Na koncu sestavka pa izvemo še za nemške filmske načrte v naši državi, kajti po mnenju avtorja je »Jugoslavija brez dvoma filmska dežela bodočnosti, katere privlačnost ne leži predvsem na plasmaju nemških filmov, temveč v raznolikem sodelovanju. Prednost, ki jo uživajo druge zahodne države v Jugoslaviji, je velika in je ne bo lahko nadoknaditi, čeprav z jugoslovanske strani obstoji želja po sodelovanju z Nemčijo.«

Vsekakor zelo zanimiv sestavek, za katerega bi bilo škoda, če bi ga ravno ob filmu, v zvezi s katerim je bil napisan, ne spoznali v njegovih najbolj zanimivih odlomkih tudi bralci v Jugoslaviji.

Eden izmed ameriških filmov znane nemške igralke Corneli Borchers je tudi »Istanbul«, kjer z njo igra Errol Flynn.

V filmu »Kelly in jaz« je pod vodstvom režiserja Roberta Z. Leonarda debutirala Martha Hyer

Francoska kinematografija v številkah

Nekaj francoskih družb se letos pripravlja na snemanje koprodukcijskih filmov z jugoslovanskimi proizvodnjami. Gotovo je, da bosta režirala v Jugoslaviji mojster kratkega filma Pierre Kast (njegov prvi celovečerni film, za katerega je napisala scenarij novinarka in igralka France Roche, a glavni vlogi bosta igrala Jean Marais in Genevieve Page) in ruski emigrant Lampin (zopet z Maraisom in Page v glavnih vlogah). Poleg tega pa se oficielni krogi francoske kinematografije trudijo, da bi prišlo do pogodbe o filmskem sodelovanju med Francijo in Jugoslavijo. Torej ne bo tako nezanimivo malce spoznati položaj francoske kinematografije skozi prizmo nekaterih številk.

Koncem lanskega leta je bilo v Franciji 5.756 kinematografov z 2,745.911 sedeži. Italija ima — če nekoliko primerjamo — okoli 7000, Anglija okoli 4.500, Zahodna Nemčija okoli 5.500 in ZDA okoli 18.360 kinematografov. Vsak Francoz gre v kino letno povprečno 9,4 krat (leta 1946 je šel povprečno 10,41 krat). Lani so v Franciji predvajali 133 domačih in 219 tujih filmov, a najslabši je bil položaj domačega filma leta 1954, ko je prišlo na 97 domačih filmov kar 209 tujih filmov. Če bi analizirali francoski repertoar v lanskem letu, bi dobili po nacionalnem sestavu predvajanih filmov takšno sliko: Francija 48,07 odst., ZDA 34,24 odst., Italija 8.55 odst., Anglija 3,26 odst., Nemčija 2,48 odst. in filmi drugih dežel 3.40 odst. Ameriški filmi še vedno zavzemajo najvidnejše mesto, a po ogorčenih protestih proti monopolnemu položaju ameriškega filma je uspelo znižati udeležbo ameriškega filma v francoskem kinematografskem repertoarju vendarle za 10,8 odst. v primeri z letom 1952. Na pariške kinematografe odpade 20 odst. obiskovalcev kinematografov v Franciji in ti kinematografi ustvarjajo 27 odst. celotnega izkupička.

V Franciji so lani posneli 90 domačih in 39 koprodukcijskih celovečernih filmov (leta 1954 je bilo razmerje med domačimi in koprodukcijskimi filmi 53 domačih in 45 koprodukcijskih, kar je tedaj vznemirilo francoske filmske ustvarjalce in jih pripravilo do ostrih protestov, v katerih se je posebno uveljavila slovita skupina R), poleg tega pa 283 kratkih filmov. V glavnem ustvarjajo fond, iz katerega črpajo sredstva za snemanje filmov iz sodelovanja distributerjev (njihov delež doseže pri filmu približno 25 odst. stroškov) in iz kredita, ki ga daje Narodna banka, ki ima vsako leto za filmsko produkcijo na razpolago 500 milijonov frankov kredita. Stroški za snemanje celovečernega filma so v Franciji od leta 1952, ko so znašali povprečno 47 milijonov frankov, narasli v lanskem letu na povprečno 81 milijonov frankov. Zanimivo je pri tem, da so stroški za koprodukcijske filme mnogo višji, saj znašajo približno 182 milijonov frankov.

Na koncu še nekaj kratkih podatkov o okusu publike, ki ga ilustrira vrstni red filmov, ki so privabili največ gledalcev. V sezoni 1954—1955 je bil vrstni red sledeč: Napoleon, Hudičevki (Clouzot), Rdeče in črno, French Cancan (Renoir). Obračun med banditi (Dassin), Očka, mamica, služkinja in jaz (Chanoja). V sezoni 1955—1956 so se zvrstili na prvih mestih Veliki manevri (Clair), Svet tišine (Cousteau), Če bi Pariz pripovedoval (Guitry), Zapiski majorja Thompsona (Sturges), Možje v belem, Heroji so utrujeni. Kolikor imajo za sezono 1956—1957 podatke je vrstni red do konca marca sledeč: Notredamski zvonar, Povprek po Parizu, Gervaise, Carski sel, Folies-Bergere, Morilci in tatovi, Rdeči balonček.

To je majhna podoba francoskega filma in kinematografije ter publike v nekaj številkah. Če se bomo že spuščali v koprodukcije, kaže po prvih in slabih izkušnjah (Kadar pride ljubezen na primer!) temeljito premisliti in tudi preštudirati številke, ki so na razpolago.

Odkar se je Marilyn Monroe izmuznila iz zank hollywoodske reklame in prevzema samo resne vloge, so našli zanjo nadomestilo v Jane Mansfield, ki nastopa za družbo 20th Century Fox. — Na sliki je z njo njena šestletna hčerkica Jaynie Marie.

DŽUNGLJA

PO RUDYARDU KIPLINGU

RIŠE: MIKI MUSTER

94. Brž je stekel do vasi, pritisnil obraz k oknu prve koče in opazoval ogenj na ognjišču. Videl je, kako je človekova žena ponoči vstajala in ga krmila s črnimi kepami. Zjutraj pa je vzel človekov mladič lonček iz vrbovih šib, obložen znotraj z ilovico, ga napolnil s košči žerjavice, ga stisnil pod haljo in odšel iz koče proti hlevu.

95. »No, če zmore kaj takega mladič, zmorem tudi jaz!« si je dejal Mavgli. Mahnil jo je okoli ogla, prestregel dečka in mu vzel lonček. Deček je začel tuliti od strahu, Mavgli pa je pohitel nazaj v džunglo. V lonček je naložil vejic in suhega lubja, da mu rdeči cvet ni umrl. Na pol poti je srečal Baghiro, ki mu je prihajal naproti z novico.

96. »Akela je zgrešil plen!« mu je povedal. »Že sinoči so ga hoteli ubiti, a hoteli so, da bi bil tudi ti poleg. Nocoj je zbor na Skali svéta«. »Pripravljen sem!« je odvrnil Mavgli in dvignil lonec z žarečim ogljem. »Se ga ne bojiš?« je vprašal Baghira. »Ne, čemu neki? Zdi se mi, da sem, preden sem postal volk, večkrat ležal ob ognju.«

Iz spominov naših kolesarskih veteranov

Kako so dirkali l. 1909?

Ob 70-letnici slovenskega kolesarstva ni premalo zanimivo ozreti se kratko na čase, ko so l. 1909 dirkali s kolesi na cesti iz Ljubljane do Trsta. O Jugoslaviji, kakršno poznamo danes, ni bilo takrat ne duha ne sluha, vendar so tržaški Slovenci že takrat gojili vročo željo, da bi se združili z ostalimi južnimi Slovani, saj so po eni strani trpeli pod avstroogrskim absolutizmom, hkrati pa pod italijanskim šovinizmom. Primorski Slovenci so se takrat vsepovsod odločno borili za svojo narodno uveljavitev. Eno izmed teh področij je bilo tudi športno, na katerem so slednjič to leto že dosegli toliko, da so s kolesi tekmovali za naslov jugoslovanskega prvaka. Opis te dirke je izšel v takratnem tržaškem slovenskem dnevniku (jezik smo prilagodili današnji knjižni slovenščini.):

»Prva jugoslovanska kolesarska dirka je uspela bolje, kakor so pričakovali prirediteji sami. To velja glede dirkalnega uspeha, kakor tudi glede reda ob progi. Pri startu v Ljubljani so se že pred 6. uro zjutraj zbrali voditelji dirke, avtomobil za zdravila in več motociklistov, slednjič pa še dirkači v raznovrstnih opravah, ki so nestrpno pričakovali znamenja za odhod. Ob 6.49 uri je predsednik tržaškega kolesarskega društva »Balkan« odpustil dirkače na cesto. Izpred Tobačne tovarne so v urnem teku izginili mladeniči ter skupno vozili do Vrhnike, kjer se začne hrib. Tu so se razdelili v tri skupine. Prvo so sestavljali Meniga, Grel in Benko, ki so vozili z neverjetno

Meniga (Zagreb)

hitrostjo čez Logatec proti Postojni. V Postojni je bil napravljen slavolok, okrašen z narodnimi zastavami. Tu je množica navdušeno pozdravila to vrlo »trojico«, ki je z enako hitrostjo izginila kakor je prišla.

Se precej oddaljeni so sledili drugi dirkači, med katerimi so bili Rutzner, Modrijan, Živec in Lavrenčič iz Ljubljane ter drugi. Med tem je naša »trojka« dosegla Razdrto ter že vozila proti Sežani. Tudi tod so slavnostno sprejeli jugoslovanske dirkače.

Na Opčinah, kjer je bil cilj, je bilo že od ranega jutra slavnostno razpoloženje. Tramvajski vozovi so privažali stotine tržaških Slovencev, tako da je bila tam zbrana velika množica občinstva. Ob 9. uri je ob zvokih društvene fanfare prikorakalo na cilj kolesarsko društvo in žirija. Cetrt ure pozneje je prišel »avizomotor«, ki je naznanil prihod dirkačev. In res sta kmalu po tem v divjem teku dospela Milan Meniga, član KD »Orao« iz Zagreba, ki je vozil 3 ure, 11 minut in 15 sekund, in Fran Gregl, član KK »Sokol« iz Zagreba. Tretji, menda najbolj svež med vsemi, je bil Josip Benko, član KD »Balkan« iz Trsta. Se cela vrsta drugih je prišla na cilj v maksimalnem času. Vsakemu prihajajočemu je zasvirala fanfara v pozdrav, rodoljubkinje pa so obsipale dirkače s cvetlicami.

Po končani dirki so se kolesarji in občinstvo zbrali na vrtu gostilne »Mičel«, kjer se je razvila prijazna zabava. V žiriji so bili dr. Irgolič, Milko Modrijan, dr. Rekar, Miroslav Muha, Joško Cvek in Anton Grmek. Ugotovili so pravilnost prihoda, kakor tudi to da je dirka potekla v redu.

Popoldne so dirkači v spremstvu občinstva v velikem sprevodu odšli v Trst in do Sv. Ivana. Pred tamkajšnjim Narodnim domom je stal velik slavolok, okrašen s slovenskimi in hrvatskimi trobojnicami. Slavnostni sprevod se je napolnil do zadnjega, nato pa je predsednik žirije dr. Irgolič v navdušenih besedah slavil ta prvi jugoslovanski športni dan na tržaškem ozemlju. Svoj govor je zaključil z idejo, da bi slovenski in hrvatski kolesarji zvesto nadaljevali svoje delo in bi II. jugoslovanska dirka dala še lepše uspehe. M.

Slab nogomet med pionirji

Ljubljana, 16. jun. Na stadionu Ljubljane je bil včeraj drugi dan tekmovanja področnih pioniških prvakov za prvenstvo nogometne podzveze Ljubljana. Tekmovanje se je s tekmo Krim : Slovan pokazalo v zelo slabi luči, in sicer v glavnem po krivdi nesposobnega sodnika. Vrsta poškodovanih igralcev in grobih sodnikovih napak je zapustilo med prisotnimi zelo slab vtis. Ali je to še športno, če se mladi igralci na tekmah za razvedrilo in zabavo tako poškodujejo, da po igri ne morejo niti sami z igrišča? Želja staršev in vodij, ki so prisostvovali dogodkom na tej tekmi je, da se krivci kaznujejo, kajti vsi želijo imeti na igriščih in doma zdrave pionirje.

REZULTATI: Krim : Tabor 1:1, Ljubljana : Slovan 2:0, Ljubljana : Tabor 2:0 in Slovan : Krim 4:0.

SLOVO BERNARDA VUKASA

Po tekmi med Hajdukom in BSK se je od splitskih gledalcev poslovil igralec in državni reprezentant Bernard Vukas, ki bo te dni odpotoval v Italijo, kjer bo igral tri leta za Bologno.

ČLANI IN ODBORNIKI PK ILIRIJE

Jutri, v torek bo v kopališču Ilirije obvezen sestanek za vse aktivne člane. Dnevni red: trening, tekmovanja in razno, hkrati pa bomo obravnavali vprašanje vstopa v kopališče. — Odbor.

V NEKAJ VRSTAH

Boksarji Energije iz Temišvara (Romunija) so v Novem Sadu premagali Vojvodino 12:9.

Kolesarsko prvenstvo Srbije je med člani osvojil Krebelj (Partizan) pred Cigerjem in Blagojevičem, med mladinci pa je bil v tej cestni dirki najboljši Živkovič (BSK). V skupni oceni pa je med člani zmagal Ciger (P) pred Krebljem in Blagojevičem.

Avto-moto društvo Kranj bo organiziralo 7. julija t. l. hitrostne gorske moto dirke na Jezersko. Ta program spada med najzahtevnejše na naših cestah in je bila prav zato izbrana za preizkušnjo tistih, ki bi radi dobili naslov republiškega prvaka v gorski vožnji z motorji. Na prireditev se bomo še povrnili.

Sportno življenje v podjetju »Kamnik« se vzlic temu, da je posebno za nogomet po vsem videzu premalo zanimanja, živahno razvija. Nogometaši prav pridno trenirajo in imajo tudi marsikateri uspeh. Posebno marljivi so v tem podjetju strelci. Letos je njihova družina zabeležila celo vrsto lepih uspehov na raznih nastopih. Trenutno trenirajo z vojaško puško, kjer jih tudi čakajo nekatere preizkušnje. Sportna dejavnost v podjetju Kamnik zasluži vse priznanje. (M. P.)

Na atletskem prvenstvu za moške in ženske v Litiji, ki je veljalo obenem za ekipno prvenstvo LRS, so zbrali moški 13.872, ženske pa 6734 točk. Najboljši v posameznih disciplinah so bili: Kavčič, Ponebšek, Kukovica, Tomažič in Primožič, med dekleti pa so se najbolj uveljavile Bizjakova, Majcnova, Končarjeva in Dečmanova. Tekmovanje je dobro uspelo. (-r.)

V prvenstveni mladinski nogometni tekmi je enajstorica Litije zmagala nad Medvodami 6:1 (3:0).

PRVENSTVO SREDNJIH ŠOL Z ZRAČNO PUŠKO

TSŠ — DVAKRAT ZMAGOVITA

Več kot 300 dijakov je letos tekmovalo na prvenstvu srednjih in strokovnih šol z zračno puško v Ljubljani. V finalu je nastopilo 8 najboljših 10-članskih ekip dijakov in 3 ekipe dijakinj.

Izidi — moški ekipno: 1. TSS 1283, 2. Zobotehnična srednja šola 1250, II. gimnazija 1226, Kovinarska vajenska šola 1215, VI. gimnazija 1175; ženske ekipno: TSS 1057, Zobotehnična srednja šola 1043 in Vzgojiteljska srednja šola 1027.

Med posamezniki je bil najboljši Mikolič (KVŠ) s 142, med dekleti pa Dimčeva (II. gimn.) s 139 krogi. -nt

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Ponedeljek, 17. junija: Gorazd.

*

Danes se spominjamo skladatelja Franca Sturma, ki se je rodil 17. junija 1912 v Pivki na Krasu, leta 1943 pa padel v boju z okupatorjem. Pisal je mladinske skladbe, posebno pomemben pa je njegov prispevek glasbenemu zakladu iz časov narodnoosvobodilnega boja.

*

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA BOLNIKOVEM DOMU OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ, OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH VES DAN.

Zdravstveni dom VIČ: Dr. Stok Miloš, Cankarjeva 10, tel. 21-519. V odsotnosti zdravnika kličite tel. 20-497 ali 32-740.

Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje, Rimska cesta 31, od 8.—14. ure, tel. 21-797.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD: Dr. Čebin Branko, Stoženska 35, tel. 382-297.

Zdravstveni dom ŠIŠKA: Dr. Jezeršek Pavel, Knezova 11, tel. 21-744.

Zdravstveni dom CENTER: Dr. Luzar Josip, Cigaletova 5, tel. 32-427.

Zdravstveni dom MOSTE: Dr. Juvan Zlata, Krekova 6, tel. 31-359. V odsotnosti zdravnika kličite telefon LM 30-300.

Zdravstveni dom RUDNIK: Dr. Mal Miran, Wolfova 5/I, tel. 22-684, v odsotnosti zdravnika klicati tel. LM 20-500. V soboto dežurna služba že od 18. ure dalje.

Kolikor plačaš — toliko dobiš! Če hočeš prvovrstno mastno kremo, potem zahtevaj ULTRAGIN — sport kremo.

Zadnji krik francoske mode — 3 svetle barve šminke »EVELINE« so dobile drogerije v Ljubljani, Mariboru, Kranju in Novem mestu.

TRAJNE HOLLYWOOD ŠMINKE v novih pastelnih barvah, narejene po najboljših francoskih receptih dobite v drogerijah in vseh trgovinah s kozmetiko Slovenije.

Perkutol

Za čiščenje in nego kože PERKUTOL Citron krema izdelana na naravnem citronovem soku (vsebuje naravni C vitamin).

«FLEX» dobiš pri trgovcu, kjer kupuješ za svoje gospodinjstvo. Zahtevaj »FLEX« če hočeš kvaliteto! Idealno čisti mastne madeže.

Pegesan

PEGE VAM SIGURNO ODSTRANI PEGESAN krema. Odklanjajte v trgovinah nadomestila in zahtevajte samo original PEGESAN z rdeče - zlato etiketo.

GLEDALIŠČA

DRAMA — LJUBLJANA

Ponedeljek, 17. junija: Zaprto!
Torek, 18. junija, ob 20: Potrč »Krefli«. Abonma H.
Sreda, 19. junija, ob 20: Potrč »Krefli«. Abonma K.
Četrtek 20. junija, ob 20: Nash, »Mojster za dež«. Abonma C.
Petek, 21. junija, ob 15.30: Sofokles »Kralj Oidipus«. Abonma Petek II. popoldanski. (Zadnjič v sezoni.) Ob 20: Nash, »Mojster za dež«. Abonma T.

Direkcija Drame SNG v Ljubljani kupi več izvodov Shakespearove komedije »Ukročena trmoglavka« (izšlo pri Tiskovni zadrugi 1929). Interesenti naj se zglasijo v dopoldanskih urah v Direkciji Drame (Erjavčeva 1).

OPERA — LJUBLJANA

Ponedeljek, 17. junija, ob 20: Majakovski. »Hladni tuš«. Gostovanje Beograjske Komedije.
Torek, 18. junija, ob 20: Dvořak, »Rusalka«. Abonma red D.
Sreda, 19. junija, ob 20: Baletni večer: Chopin, »Silfide«; von Einem, »Rondo o zlatem teletu«; Rossini-Respighi, »Fantastična prodajalna«. Prva repriza. Izven in za podeželje.
Četrtek, 20. junija, ob 15.30: Svara, »Kleopatra«. Abonma red Petek popoldanski.
Petek, 21. junija, ob 20: Dvořak, »Rusalka«. Abonma red A.
Sobota, 22. junija ob 20.30 na Letnem gledališču v Križankah: Puccini, »Tosca«. Gostovanje tenorista Atilla Planinška. Izven in za podeželje. (V primeru slabega vremena v Operi).
Nedelja, 23. junija, ob 20.30 na Letnem gledališču v Križankah: Verdi, »Trubadur«. Gostuje tržaški tenorist Atilio Planinšek. Izven in za podeželje. (V primeru slabega vremena v Operi.)

Drevi bo uprizorjena v Operi kot zadnja, sedma premiera letošnje sezone nov Baletni večer, ki obsega dela: balet Mihaela Fokina: »Silfide« na glasbo Frederika Chopina, tri plesne drame po scenariju Tatjane Gsovsky »Rondo o zlatem teletu« na glasbo Gottfrieda von Einema, in balet »Fantastična prodajalna« po scenariju Leonida Mjasina na glasbo Rossinija in Respighija. Baletni večer so postavili mladi koreografi Majna Sevnikova, dr. Henrik Neubauer in Metod Jeras. Dirigent Ciril Cvetko. Sceno za »Silfide« in »Fantastično prodajalno« je zasnoval arh. Milan Butina, za »Rondo« ing. arh. Viktor Molka. Kostumi Alenka Bartl-Serševa.

Obvestilo opernim petkovim popoldanskim abonentom! Zadnja operna predstava za petkov popoldanski abonma ne bo v torek, 18. t. m., kakor je bilo objavljeno včeraj, temveč v četrtek, 20. ob 15.30. Uprizorjena bo Svarova »Kleopatra«.

V soboto, 22. in v nedeljo, 23. t. m. bo gostoval v naši Operi znameniti tržaški dramatski tenor Atillo Planinšek, po rodu Slovenec. Pel bo v soboto vlogo Cavaradossija v Puccinijevi »Toscі«, v nedeljo pa Manrica v Verdijevem »Trubadurju«. Leonora bo Skenderovičeva, grof Luna Langus. Obe ti dve predstavi bosta uprizorjeni na Letnem gledališču v Križankah, ob slabem vremenu pa v Operi.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Gledališka pasaža

Torek, 18. junija, ob 20: Igor Torkar, »Pozabljeni ljudje«. Abonma Torek večerni. Vstopnice so tudi v prodaji.
Petek, 21. junija, ob 20: Igor Torkar, »Pozabljeni ljudje«. Abonma Petek. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sobota, 22. junija, ob 20: Goodrich-Hackett: »Dnevnik Ane Frank«. Gostovanje SNG Maribor.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Torek, 18. junija, ob 20: Jan De Hartog: »Zakonska postelja«. — Red A in izven.
Sreda, 19. junija, ob 20: Jan De Hartog: »Zakonska postelja«. — Gostovanje v Skofji Loki.
Četrtek, 20. junija, ob 16 in 20: Jan De Hartog: »Zakonska postelja«. — Gostovanje v zdravilišču Golnik.
Nedelja, 23. junija, ob 16 in 20: Aleks Leščan: »Slepi potnik«. Vesela pustolovščina v treh dejanjih. Gostovanje v Sorici.

ŠOLSTVO

Uprava Metalurške industrijske šole Ravne na Koroškem RAZPISUJE

sprejem učencev v šolskem letu 1957-58 za izučitev naslednjih poklicev:

a) ključavničarja, strugarja, rezkalca, brusilca in kalilca;

b) talilca Siemens Martinove peči, talilca elektro peči, valjavca in strojnega kovača.

Pravico do vpisa imajo državljani FLRJ:

za poklice pod točko a) stari od 14—17 let in pod točko b), stari od 15—18 let, ki so uspešno dokončali tri razrede gimnazije, ali 7 razredov osnovne šole ter zadostili splošni šolski obveznosti.

Vsi kandidati morajo opraviti sprejemni izpit iz slovenskega jezika in računstva v obsegu snovi, ki je predpisana za 3. razred gimnazije, oziroma 7. razred osnovne šole. Kandidati, ki imajo višjo izobrazbo in pokažejo boljši uspeh ter otroci padlih borcev in žrtev fašističnega terorja, imajo pri danih pogojih prednost pri sprejemu. Sprejemni izpit bo 28. avgusta v šoli s pričetkom ob 8. uri.

Prijave sprejema uprava šole osebno ali po pošti od 1. junija do 24. avgusta t. l. Kandidati morajo predložiti upravi šole naslednje listine:

1. Lastnoročno pisano prošnjo (kolkovano s 30 din in 20 din v gotovini) s točnim naslovom in pošto;
2. zadnje šolsko spričevalo — odpustnico o dopolnjeni šolski obveznosti;
3. izpisek iz rojstne matične knjige;
4. Zdravniško spričevalo z röntgenskim pregledom pljuč v protituberkoloznem dispanzerju;
5. življenjepis;
6. odjavnico matičnega urada o stalni spremembi bivališča prinesejo učenci, ki bodo stanovali v Domu učencev metalurške industrijske šole ob pričetku pouka;
7. potrdilo matičnega urada o stalnem bivališču staršev, na podlagi katerega jim bo uprava šole izdajala letno šolske objave za popust na železnici. To potrdilo je potrebno samo učencem, ki bodo stanovali v Domu učencev in se bodo v počitnicah vozili domov. Prinesejo ga v šolo ob pričetku pouka.
8. učenci, ki so že dopolnili 16. leto, si morajo brezpogojno priskrbeti osebno legitimacijo!
9. učenci, ki posedujejo zdravstveno izkaznico jo naj prinesejo ob pričetku pouka s seboj; ostali pa potrdilo, da zdravstvene izkaznice ne posedujejo.

Pouk se prične 5. septembra. Pomanjkljivo opremljene prijave ne bomo upoštevali.

Učna doba traja tri leta. Pouk je teoretičen v šoli, praktičen v šolskih delavnicah pod vodstvom strokovnih učiteljev. V času šolanja prejemajo učenci mesečno nagrado; za poklice pod točko a) od 1.500 do 4.500 din, za poklice pod točko b) pa od 1.500 do 5.500 din, kar je odvisno od učenga uspeha v šoli in delavnici in razreda, ki ga obiskujejo.

Med počitnicami pripada učencem enomesečni neplačani odmor, ob semestru pa plačani tedenski odmor. Ostale dni počitnic opravljajo učenci prakso v šolskih delavnicah. V času učne dobe prejemajo učenci brezplačno dve delovni obleki.

Učenci izven Raven, ki želijo stanovati v Domu učencev metalurške industrijske šole, morajo to navesti v prošnji. Trije obroki hrane stanejo v »Domu železarjev« 4.200 din, malice, stanovanje in pranje perila — posteljnega in osebnega 1.100 din. Vzdrževalnina se mora plačati vnaprej. Š

KONCERTI

V sredo, 19. junija, bo ob 20.30 v preddverju Križank Simfonični koncert Orkestra Radia Ljubljana in Ljubljanskega komornega zbora del J. S. in J. Chr. Bacha. Solisti bodo Melita Lorkovič, Nada Vidmar, Božena Glavak, Janez Lipušček, Zdravko Kovač, Jože Pogačnik in Vili Kocman, dirigent pa Mladen Jagušt iz Zagreba. Vstopnice bodo v prodaji pri dnevni blagajni Slovenske filharmonije od torka dalje. K

PREDAVANJA

Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo vabi na predavanje, ki ga bo imel v ponedeljek, 17. junija ob 17. uri v poljedelskem laboratoriju prof. Boguslavski iz Giessena o »rodovitnosti zemlje, gnojenju in pridelkih«. P

RADIO

SPORED ZA PONEDELJEK

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00 in 22.55.

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (Pisan glasbeni spored) — vmes ob 6.30—6.40 Reklame; 6.40 do 6.45 Naš jedilnik; 7.10—8.00 Zabavni zvoki — vmes ob 7.30—7.40 Mladim poslušalcem v počitnicah (8.00—11.00 oddaja na valu 202.1 m in 88.9 m); 8.05 Jutranji divertimento Blaž Arnič: Uvertura v A-duru, Franz von Suppe: Jutro, poldan in večer na Dunaju, Danilo Bučar: Žumberška rapsodija, Aram Hačaturjan: Lezginka, Alfredo Casella: Italija, rapsodija, Ljubomir Bošnjakovič: Uvertura h komediji »Jara meščanka«; 9.00 Utrinki iz literature — Franz Ressel: Pomlad je tu; 9.20 Za staro in mlado (Spored lahke in zabavne glasbe); 10.10 Revija priljubljenih solistov; 11.00 Pred mikrofonom so instrumentalni Planinski sekstet, sopranistka Branka Strgar in August Stanko s svojo harmoniko; 11.25 Igra kvintet Jožeta Kampiča; 11.45 Mladinska povest v nadaljevanjih — Anton Staničič: »Mali morski ropar — I; 12.00 Opoldanski koncertni spored Marijan Lipovšek: Druga suita za godalni orkester, Paul Ducas: Črnošolec; 12.30 Kmetijski nasveti — Franc Kafol: Poletno precepljanje višenj in češenj; 12.40 Od popevke do popevke (pojo: Yvette Girauld, Jacqueline Francois, Jo Stafford, Horst Winter in zbor); 13.15 B. Leopold: Staroruske pesmi in plesi igra pihalna godba LM, p. v. Rudolfa Stariča; 13.30 Zabaven glasbeni spored; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.40 Igra harmonikarski zbor »Kajuh« p. v. Janeza Kuharja I. Zajc: Koncertno kolo — H. Zilcher: Podeželska idila, A. Hačaturjan: Ples s sabljami — M. Tajčevič: Balkanski ples št. 2 — K. Baranovič: Svatovac; 16.00 Po svetu opernih melodij Stanislav Moniuszko: Uvertura k operi »Halka«, Friedrich von Flottow: Duet in tercet iz opere »Marta«, Charles Gounod: Prizor in kvartet iz 3. dej. opere »Faust«, Giuseppe Verdi: Zbor ciganov in arija Azucene iz opere »Trubadur«, Giuseppe Verdi: Prizor iz opere »Moč usode«, Giuseppe Verdi: Zaključni prizor iz 2. dej. opere »Aida«; 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.00 Kulturni pregled; 18.15 Narodne in domače od tu in tam; 18.40 Mladinska oddaja; 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Giuseppe Verdi: Traviata, opera v 4. dejanjih; 22.15 Igrajo domači zabavni ansambli; 23.00—23.15 in 23.30 do 24.00 Oddaja za tujino (prenos iz Zagreba).

II. PROGRAM

14.00 V glasbi po svetu; 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved; 15.10 Ljubljanska kronika in obvestila; 15.25 do 16.00 Slovenski zbori in samospevi; 22.15—23.00 Blaž Arnič: Osma simfonija »Na domači grudi«.

KINO

SPORED ZA PONEDELJEK

KINO »UNION«: francosko italijanski barvni film »NANA«. — F. N. štev. 24. — Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10. matineja istega filma. V gl. vlogi: Martine Carol.

»KOMUNA«: japonski barvni film »VRATA PEKLA«. Tednik: Posebna vožnja«. Predstave ob 17, 19 in 21.

KINO »SLOGA«: angl. barv. film »ZVEZDA INDIJE«. F. N. št. 24. Predstave ob 17, 19 in 21. V gl. vlogi: Cornel Wilde.

KINO »VIČ«: premiera amer. filma: »WEEKEND V WALDORFU«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. V gl. vlogi: Ginger Rogers, Lana Turner in Walter Pidgeon.
Prodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 9.30 do 11 in od 14 dalje.

KINO »SOČA«: ital. film »STO LET LJUBEZNI«. Predstave ob 17 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

LETNI KINO BEŽIGRAD: jap. barvni film: »VRATA PEKLA« predstava ob 20.30. Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

MLADINSKI KINO »LM«, Kotnikova 8: amer. barv. film »BAGDADSKI BERAČ«. Predstavi sta vsak dan ob 10 in 15. Danes zadnjič! Jutri bo na sporedu jugoslovanski film »VOLČJA NOČ«.

»ŠIŠKA«: ameriški barvni film »SAN ANTONIO«. V gl. vlogi: Errol Flynn in Alexis Smith. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

TRIGLAV: ameriški barvni film »VOJNA SVETOV«. Tednik. V gl. vlogi: Gin Bery in En Robinson. Predstave ob 16, 18, in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri češki film »KAVARNA NA GLAVNI ULICI«.

»LITOSTROJ«: jugoslov. film »NE OBRAČAJ SE SINKO«. F. N. št. 22, ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

ZADOBROVA: amer. film »JAJCE IN JAZ«, ob 20.

KAMNIK »DOM«: amer. barv. film »RDEČE PODVEZE«.

BLED: sovj. barv. film »VESELE ZGODBE VOJAKA BROVKINA«, ob 18 in 20.30.

NOVO MESTO »KRKA«: amer. barv. film »HOUDINI«.

KRANJ »STORŽIČ«: amer. film »DA BI NE VSTALA ZARJA«, ob 17.30 in 20. Zadnjič.

KRANJ »LETNI - PARTIZAN«: jugoslov. film »ZADNJI TIR«, ob 20.30.

JESENICE »RADIO«: amer. barv. film »KLEOPATRA«, ob 18 in 20.

JESENICE »PLAVŽ«: zaprto.

JESENICE - KOR. BELA: amer. barvni film »BRODVAJSKA USPAVANKA«, ob 19. — Samo danes.

ISOL čisti kovine in steklo!

MALI OGLASI

INDUSTRIJSKO PODJETJE v Ljubljani sprejme ključavničarja in navadne delavce za delo v proizvodnji s takojšnjim nastopom. — Naslov v oglasnem oddelku. R-1716-1

MIRNA URADNICA išče sobo, opremljeno ali prazno, po možnosti za Bežigradom, ali v centru. Je skoraj ves dan odsotna zaradi službe in študija. Pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Mirna«. 12153-9

MARIBOR

Ponedeljek, 17. junija.

RADIO

5.00—8.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 8.00—8.05 Domače vesti; 8.05—8.15 Objave; 8.15—9.00 Slovenske narodne pojo naši ansambli; 9.00—14.35 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 14.35—15.00 Želeli ste — poslušajte! 15.00—17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 17.00—17.10 Domača poročila; 17.10 do 17.20 Objave; 17.20—17.30 Nekaj pesmi zapoje pionirski pevski zbor Nižje gimnazije v Studencih, zborovodja Engelbert Mavrin; 17.30—17.40 Mi in vi o športu; 17.40 do 18.00 Plesno glasbo igra kvartet Vitek; 18.00—23.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

OGLJE
suho
nudi v vsaki količini po najnižji ceni
KURIVOPROMET RADEČE
3148-R

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da nas je po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustila naša dobra teta, sestra in svakinja

ANA ŠKERL roj. VELKAVRH

Pogreb bo v torek, 18. junija 1957, ob 17. uri izpred pokopališča na Viču. — Do pogreba leži na svojem domu, Tržaška cesta 111.

Žalujoče družine Velkavrhove.

Po dolgi in mučni bolezni nas je v 86. letu starosti za vedno zapustila naša nadvse skrbna in ljubljena mama, sestra, teta, babica, prababica in tašča

MARIJA KOLMAN roj. SMOLE

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 18. junija 1957, ob 16. uri iz hiše žalosti v Radovljici, Ljubljanska cesta 40, na tamkajšnje pokopališče.

Pokojnica bo prepeljana v Radovljico, v ponedeljek ob 14. uri. — Do pogreba leži v Marijini kapelici na Žalah v Ljubljani.

Žalujoči: sinovi HINKO, OTO, MILAN, GUSTELJ z družinami; hčerke ANICA por. PAVŠEK, DOLFKA por. PUCELJ, MILKA por. ZIDAR z družinami, snahe in zeti; sestre: FANI, MALČI, TONČKA; nečaki, vnuki, pravnuki ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Radovljica, Lendava, Berwyn, Chicago, Pittsburgh, dne 17. junija 1957.

„Avto - promet“
KRANJ
sprejme v službo:
več kvalificiranih mehanikov
z nad 4 leti prakse ali
visoko kvalificirane mehanike
in
kvalificiranega avtokleparja,
veščega vseh kleparskih del.
Interesenti naj se oglasijo pri upravi podjetja ali pa naj dostavijo prošnjo.
3379-R

FINALNO ATLETSKO TEKMOVANJE MLAJŠIH MLADINCEV V ZVEZNI LIGI

TRI SLOVENSKE EKIPE na prvih treh mestih

Ekipni prvak FLRJ je Kladivar (14.588) pred Ljubljano (13.931) in Odredom (12.541). — Dva nova državna rekorda: na 300 m – Korošec 36,5 in v metu krogle – Tomasović 17.09 m. — Šepava zunanja podoba

Ljubljana, 16. jun. Na stadionu v Šiški je bilo danes finalno tekmovanje mlajših mladincev v zvezni atletski ligi. Pravico nastopa si je priborilo 6 ekip, ki so v dveh kolih predtekmovanja dosegle največ točk. Posebno razveseljivo za slovensko atletiko je, da so bili med finalisti kar štirje klubi iz naše republike.

Kakor je bilo pričakovati, si je naslov državnega prvaka priboril celjski Kladivar, ki je s svojim zelo izenačenim moštvom nekoliko prednjačil pred ostalimi. Ljubljana, Odred in Senta so bili prav tako zelo izravnani, medtem ko sta Mladost in Svoboda neznatno zaostajali.

Ves čas tekmovanja prireditev ni bila nikoli premalo privlačna, saj so bili boji mladih atletov vseskozi na precejšnji višini in bi storitve naših bodočih rekorderjev ob boljši organizaciji tekem prišle še bolj do veljave.

Od posameznikov so si zaslužili posebno pohvalo Ljubljančan Korošec, član Odreda Ingolič, metalec iz Sente Tomasović in še nekateri drugi, ki so se povzpeli do odličnih rezultatov. Posebno velja to za Koroška in Tomasovića, ki sta dosegla nova državna rekorda na 300 m — 36,5 oziroma v krogli — 17.09 m, kakor tudi za Ingolića, ki je le za eno desetinko sekunde zaostal za svojim rekordom na 1000 m.

Končni vrstni red moštev: 1. Kladivar 14.588, 2. Ljubljana 13.931, 3. Odred, 12.541. 4. Senta 12.540, 5. Mladost 12.355, 6. Svoboda 12.110.

Hkrati s tekmovanjem mladincev so bile v nekaterih disciplinah tudi izbirne tekme za sestavo republiške reprezentance, ki se bo v festivalskem dvoboju pomerila z izbranimi Madžari. Te točke sporeda niso niti najmanj popestrile, saj so bile relativno slabo zasedene.

Tehnični rezultati tekmovanja (objavljamo samo nekatere rezultate, in še te po objavah v zvočniku, ker se organizatorju očitno ni zdelo potrebno, da bi uradni rezultati, ki jih ni dal na voljo novinarjem, prišli v javnost).

100 m: Pap Mijatov (S) 11.6, Senovišnik (K) 11.8; **300 m:** Korošec (Lj.) 36.5 — nov drž. rekord, Kuzmanović (M) 37.4; **1000 m:** Ingolič (Odred) 2:30.9, Naraks (K) 2:33,9; **4 x 100 m:** Mladost 46.4, Kladivar 46.5; **110 m ovire:** Sketa (K) 15.5, Polič (Lj.) 16.3, Boldin (O) 16.6; **daljina:** Pap Mijatov (S) 617, Polič (Lj.) 612, Urban (Sv.) 602; **višina:** Rojko (Lj.) 170, Berenc (S) 170, Sketa (K) 170; **palica:** Rojko (Lj.) 340, Pilih (K) 330, Dimitrijevič (S) 320, Vrhovec (Sv.) 310; **krogla:** Tomasović (S) 17.09 — nov državni rekord, Bergiez (Lj.) 13.97, Kač (K) 13.43; **kladivo:** Kvas (K) 49.37, Protič (S) 47.29, Rojko (O) 47.29, Bzirsky (K) 45.66; **kopje:** Kač (K) 53.51; **disk:** Tomasović (Senta) 45.60, Protič (S) 41.81, Bzirsky (K) 40.62.

Kvalifikacije za sestavo republiške reprezentance: moški **100 m:** Borštnar (Lj.) 11.3; **ženske 100 m:** Lubej (M) 12.8; **ženske višina:** Kač (K) 138.

Evgen Bergant

Posebne in nerazveseljive posebnosti

V okvir o današnjih dogodkih na stadionu pa je treba dodati še nekaj posebnih posebnosti, ki se na atletskih tekmovanjih pri nas žal zmeraj ponavljajo.

Organizacija finala ni bila na ravni zvezne in že zato pomembne prireditve. Najprvo organizatorji spet niso storili vsega, da bi občinstvo lahko z zanimanjem spremljalo tekmovanje. V presledkih, ko ni bilo tekov, smo zaman čakali na izčrpnejša informativna obvestila z metališč in skakališč. Razen tega moramo vsakokrat na novo ugotavljati, da so naši atletski organizatorji brez slehernega najprepostejšega občutka za ustvarjanje količkaj slavnostnega vzdušja na igriščih.

Poglavje zase so bili spet sodniki, ki bi svojo »neekspeditivnost« že skoraj lahko dali patentirati. Tudi starter je bil zelo »popustljiv«, tako da mu je cela vrsta atletov ušla čisto brez ugovora.

In še to: mnogo govorimo in teoretično razglabljamo o tem, kako je treba šport in seveda tudi atletiko približevati mladini. In vendar — smo bili ob zaključnem nastopu na tem državnem prvenstvu lahko priča takemule dogodku: delegat Atletske zveze Jugoslavije na terenu čestita kapetanu zmagovalne in drugih ekip — in to je vse. Brez zastave za prvaka, brez diplom in brez česar koli podobnega. Toda zastava je v budžetu planirana in po namenu bi jo morali podeljevati sproti in na terenu, ne pa — kakor je že kar v navadi pri nas — mesec dni ali še dlje pozneje. Ali se odgovorni ljudje pri AZJ ne zavedajo, kaj pomeni za mladega človeka, če dobi zasluženo priznanje na tekmovališču in vpričo vsch, ki so prišli tja.

Kot značilen paradoks še to: v štafeti 4 x 100 m sta bili zaradi prestopa diskvalificirani zmagovalna ekipa Sente (46,1) ter štafeta Odreda, Senta bi bila sicer v končnem vrstnem redu dosegla drugo mesto, Odred pa s to diskvalifikacijo ni ničesar izgubil, pač po hrbtu Sente celo napredoval s četrtega na tretje mesto.

Evgen Bergant

LEŠEK ŠE NAVZGOR — 436 cm

ZAGREB, 16. jun. Na Stadionu v Maksimiru je bilo danes tradicionalno atletsko tekmovanje za Hanžekovičev memorial, ki so se ga letos prvič udeležili tudi tekmovalci zunaj Zagreba. V središču zanimanja tega tekmovanja je bilo srečanje vseh najboljših jugoslovanskih skakalcev s palico. Lešek je pri tem zviška premagal vse tekmece in pokazal, da je zdaj brez konkurence. Milakov in Lukman sta s težavo preskočila 4 m in nato še 410 cm. Lešek pa je te višine jemal v prvem skoku in s takšno lahkoto, da so gledalci kar strmeli in — ploskali. Ko so morali pri 420 cm vsi ostali odnehati, je Lešek v prvem skoku preskočil 430 cm, nakar so lestvico postavili na višino novega jugoslovanskega rekorda 436 cm. Prvi Leškov poskus je bil zaman, v drugem pa je letvica obstala. Preizkusil se je še na višini 440 cm, vendar pa dvakrat ni bil uspešen, tretjega skoka pa ni izvedel več.

S to znamko se je Lešek še tesneje približal evropski eliti, pa spet za 1 cm več zaostal za svetovnim rekordom, ki ga je medtem Gutowski včeraj popravil na 48,2 cm.

Od ostalih rezultatov je bil najboljši Muratov v teku na Vipotnikov jugoslovanski rekord v tej disciplini. V dvoboju sprint-1000 m, kjer je s časom 2:23,3 za 8 desetink sek. izboljšal starl terk se je Babovićeva maščevala Celjanki Sikovčevi — spominsko disciplino Hanžekovičevega memoriala — 110 z ovirami — pa je že tretjič zaporedoma osvojil Zagrebčan Vučelić.

REZULTATI: **400 m ovire: Cajhen (K) 55.5, Kopitar (K) 55.9; 1000 m: Murat (D) 2:23.3; palica: Lešek (K) 436, Lukman (C. z.) 410, Milakov (C. z. 410, Skupek (P) 380, Gospodarič (D) 380; 3000 m zapreke: Segedin (P) 9:37.8; ženske 100 m: Babović (M) 12.6, Sikovec (K) 12.7; 80 m ovire: Babović 12.1.**

AVTO-MOTO DIRKE V PRELUKI PRI OPATIJI

130 vozačev pred 80.000 gledalci

Na VIII. mednarodnih avto - moto dirkah v Opatiji so se v soboto zbrali tekmovalci iz Avstrije, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Madžarske, Italije, Švice, Irske, Poljske, CSR in Jugoslavije ter nad 30.000 gledalcev.

Novost na teh dirkah — tekma domačih dirkačev na 10 krogov z motorji Tomos (250 ccm) — je prva navdušila gledalce ob 6 km dolgi krožni progi. Tekmovalci so z motorji serijske izdelave dosegli odlične rezultate, zlasti še dirkači iz Slovenije. Zmagal je Leo Pintar s časom 35:54,01 pred Cudnom in Drofenikom (vsi LRS).

Tekmo za motorje 125 ccm je odločil že v tretjem krogu Čeh Stanislav Malina, ki se je na češkoslovaški »Zbrojovki« prebil na čelo kolone pred rojakom Barusom in Avstrijcem Schwarsom. Ta vrstni red so tekmovalci obdržali do cilja. Rezultati (60 km): Malina (ČSR) 33:50,03, z rekordno povprečno brzino 106.350 km na uro), Barus (ČSR), Schwarz (Avstrija), Mandolini (Italija) ... 6. Pintar (Jug.).

.voiä.

V zadnji kategoriji — mortorjev 350 ccm sta gledalce zlasti navdušila dva tekmovalca, in sicer Čeh Strasni in Italijan Montanari. Prvemu je odpovedal motor po divji vožnji v trenutku ko se je prerinil na prvo mesto, tako da je prvi privozil v cilj Italijan Montanari na motorju Guzzi. Rezultati (72 km): 1. Montanari (It.) 36:20,03, Čada, Helikar) (oba ČSR), Kanas (Poljska), Slaviček (ČSR) in Mandolini (Italija).

Spored drugega dneva je obsegal dirko motorjev do 250 ccm, v kateri je zmagal Italijan Rocchi s 36:46.1 pred Malino (CSR). V dirki motorjev s prikolicami do 500 ccm je bil najhitrejši Nemec Hillebrand, ki pa ni imel pravega tekmeca. Njegov čas je bil 36:59,4. Hillebrand je vozil povprečno 118,2 km na uro. Med motorji do 500 ccm, med katerimi je startalo 21 vozačev, je po dramatičnem poteku zmagal Italijan Montanari na Guzziju s 35:17.4. V nedeljo je tekme spremljalo 50 tisoč ljudi.

Drugi dan dirk v Preluki za nagrado »Jadrana« so najboljše mesto zasedli Italijani z 8 točkami. Za Italijo so dirkali Mandolini, Rocchi, Montanari in Nemec Reidlbauch. Drugo mesto je pripadlo Čehoslovakom (15 točk), tretje pa Madžarom (28).

Najboljši jadralec Velej

CELJE, 16. jun. V hitrostnem preletu iz Celja v Ljubljano, ki je veljal za zadnjo disciplino II. republiškega prvenstva v jadralnem letalstvu, je zasedel prvo mesto Pušnik iz Ljubljane, ki je prejadral progo s povprečno hitrostjo 61.8 km na uro. Za njim so se zvrstili Križnar, Velej, Mirnik, Novak in drugi.

Kakor smo napisali že včeraj, je na tem prvenstvu zmagal Vlado Velej s 3435 točkami. Razvrstitev ostalih je takale: Novak (Lesce) 2548, Pušnik 2546, Križnar (oba Lj.) 2545, Mirnik (Celje) 1900, Steblaj (Lj.) 1825, Januš (Lj.) 1634, Malek (Ptuj) 1014 in Tovornik (Celje) 206 točk.

Za zaključek tega prvenstva je bil popoldne uspel letalski miting, na katerem so sodelovali motorni in jadralni piloti, padalci, modelarji in drugi. Miting je gledalo 3000 ljudi.

M. B.

DRUGA DIRKA ZA KOLESARSKO PRVENSTVO LRS

Rog še zmerom pred Odredom

V Mariboru so bile včeraj druge dirke za slovensko kolesarsko prvenstvo, in sicer za mladince in člane. Med slednjimi so se za najboljša mesta potegovali le člani Odreda in Roga iz Ljubljane, medtem ko je domači Branik poslal na to prvenstvo samo mlade vozače. Borba med Odredom in Rogom je bila ves čas napeta, končala pa se je z zmago prvih, in to v oceni za posameznike in ekipe. Velja pa opozoriti, da ima moštvo Roga še vedno znatno prednost pred Odredom, in to predvsem zaradi dobrih izidov na prvi preizkušnji. Za končno razvrstitev med člani pa bomo zvedeli šele septembra, ko bo tretja dirka za ta naslov.

Vodstvo dirke je moralo reševati tudi dva protesta: Valant in Šebenik (R) sta bila kaznovana s 60 sekundami oz. 30 sek., ker sta ovirala pri vožnji poznejšega zmagovalca Raka (O).

Člani so dirkali vsak zase s presledki, in sicer od Maribora do Preloga in nazaj (56 km).

Rezultati: Rak 1;21:35, Perne 1:30:45, Flajs (vsi O) 1:31:45, Šebenik 1;32:06, Dimnik 1:32:13, Židan (vsi R) 1;32:34, Bajc (O) 1;34:0. — Ekipe: Odred 4;32:05, Rog 4;36:59.

Po tej dirki vodi v skupni oceni Perne pred Dimnikom in Židanom.

Mladinci so morali do Frankolovega in nazaj (100 km). Do Slov. Bistrice so vsi (17) vozili v skupini, nazaj grede pa je koloni pri Konjicah zbežal odlični Vrhovšek (B), ki je privozil v cilj v Mariboru pred skupino, v kateri je bilo pet njegovih klubskih tovarišev in še Puharič (O).

REZULTATI: Vrhovšek 2.48:44, Čerič, Jan, Puhar vsi B) Buharič (O), Dolinšek (B), — vsi 2,52:32; EKIPE: Branik 8.31:50, skupna ocena Vrhovšek 4,12:16, Čerič oba B) 4,15:03, Puharič (O) 4.15:03, Puhar (B) 4,16:08, Dolinšek (B) 4.16:08, Cajhen (R) 4,17:12: EKIPE: Branik 12,43:25.

OSTALI REPULTATI: člani — turisti (Maribor — Slov. Bistrica in nazaj — 43 km): Podlesnik, Mrzlikar (oba R), Ziherl (Vodice) vsi 1.20:02: skupna ocena: Podlesnik, Ziherl Mrzlikar itd.

Mladinci — turisti (do Frama in nazaj, 25 km): Janko Podmilščak, Ornik, Kuzman (vsi B) 39.56 itd.: skupna ocena Giuliatti (Trbovlje) 1.22:56, Podmilščak, Ornik, Kuzman — vsi 1.24:56.

ŠPORTNE ZANIMIVOSTI V KRATKEM

V pokalni tekmi je Borac iz Šentvida zmagal nad ljubljansko Ilirijo 3:2 (1:1).

V lepi prvenstveni in borbeni tekmi mariborsko-celjske nogometne lige je Fužinar na Ravnah premagal Rudarja iz Velenja 4:1 (1:0). Najboljši igralci so bili Hudarin (R), Rodošek in vratar Stefanović (F). Gole so zabili: Rapnik, Zagorec (avtogol), Golob in Kričej za Fužinarja, za goste pa Javornik. S to zmago so se Ravenčani rešili odhoda iz te konkurence. **(E. W.)**

OSTALI IZIDI: Dravanij 1:1, Kovinar (tore) - Kovinar (Mrb.) 3:2, Bratstvo - Celje 1:1, Usnjar - Brežice 1:4 in Nafta - Svoboda 7:0.

..LC..Idj

V Pragi je v kvalifikacijski tekmi ČSR porazila Vzhodno Nemčijo 3:1 (0:1).

ZVEZNA TENIŠKA LIGA

Jugomontaža vodi

V nadaljevanju tekmovanj v zahodni zvezni teniški ligi je mariborski Branik gostoval v Zagrebu, kjer je porazil ekipo Borca s 7:0; v srečanju z Jugomontažo pa vodijo Zagrebčani po prvem dnevu 4:0. V tem dvoboju se je posebno izkazal Mariborčan Toš, ki se je uspešno upiral državnemu reprezentantu Keretiču in izgubil v dveh nizih 3:6, 3:6.

Jugomontaža igra v najmočnejši postavi s Popovičem, Keretičem, Jakšičem, Tomljanovičem in Šerfezijem jutri v Ljubljani z Olympijo.

Na lestvici vodi Jugomontaža

DRŽAVNO PRVENSTVO V JUDU

Spet naslov ljubljanskega judoista

Zagreb, 16. jun. Državno prvenstvo v judu se je danes nadaljevalo z boji v srednji in težki kategoriji. Nastopili so tekmovalci iz Srbije, Hrvatske, BiH in Slovenije, med njimi Kranjčani in Ljubljančani. Značilno za nastope je bilo, da se je mnogo borb končalo neodločeno.

V srednji kategoriji je zmagal Marjan Maček (Lj.) pred klubskim tovarišem Macarolom in članom zagrebške Mladosti Šiljanom. V težki kategoriji si je naslov državnega prvaka priboril Radović (Radnički, Bgd.), drugi je bil Ljubljančan Pogačnik.

BOKS

SALZBURG : MARIBOR 10:10

LESTVICA ZVEZNE NOGOMETNE LIGE BO SKORAJ POLNA

Vse bo jasno - prihodnjič

V PREDZADNJEM KOLU SO SI (MED SIROMAKI) OPOMOGLI: RADNIČKI, VARDAR, BUDUČNOST IN VELEŽ. — SLEDNJI IN ZAGREB STA UŠLA NEVARNOSTI, OSTALO PA JE ŠEST »ŽRTEV« ZA SLOVO, MED KATERIMI SO MOŽNE VSE MOGOČE REALNE (IN TUDI NEREALNE) INAČICE

Zagreb : Partizan 5:2 (3:1)

Beograd, 16. jun. Po precej nezanimivi in slabi igri je Zagreb pred 10.000 gledalci visoko in prepričljivo porazil Partizana s 5:2 (3:1). Domači so igrali tako slabo in brez volje, da je Zagreb zmagal brez posebnega napora. Beograjčani so se počasi gibali po terenu, napadalci so streljali malo in netočno, medtem ko je Zagreb igral v vseh vrstah nekoliko bolje. Njegovi napadalci so povrh še izkoristili ležernost v domači obrambi in zabili vse gole iz neposredne bližine. Strelci za Zagreb: Dvornič (2), Mantula, Medved in Klobučar, za Partizan pa Kaloperović in Zebec.

LESTVICA						
Crv. zvezda	25	17	4	4	64:21	38
Vojvodina	25	15	3	7	59:36	33
Hajduk	25	12	6	7	44:28	30
Partizan	25	10	6	9	49:40	26
Dinamo	26	10	6	10	51:51	26
Zagreb	25	9	6	10	39:45	24
BSK	25	8	7	10	40:37	23
Velež	25	9	5	11	44:56	23
Spartak	26	7	8	11	44:46	22
Lokomotiva	25	10	2	13	44:55	22
Budučnost	25	9	4	12	38:47	22
Vardar	25	9	4	12	28:42	22
Radnički	25	7	7	11	33:47	21
Sarajevo	25	8	4	13	35:51	20

V zadnjem (25.) kolu bodo igrali: Sarajevo : Hajduk, BSK : Velež, Vojvodina : Partizan, Zagreb : Budučnost, Crvena zvezda : Vardar in Lokomotiva : Radnički, medtem ko je bila tekma Spartak : Dinamo že odigrana.

Radnički : Sarajevo 3:1 (2:0)

Sarajevsko moštvo je bilo v začetku mnogo boljše od Radničkega, ki je prevzel pobudo šele po 30 minutah. Tedaj je namreč iz gneče pri vratih Sarajeva Rade Ognjanović zadel sarajevsko mrežo.

Radnički je dosegel drugi gol prek Ognjanovića v 53 min. 7 min. pozneje pa še tretjega (Marković). Častni gol za Sarajevčane je zabil v 70 min. Jusufbegović iz enajstmetrovke (Marković je igral z roko).

Budučnost : Spartak 2:0 (2:0)

Vardar : Lokomotiva 4:0 (2:0)

Hajduk : BSK 3:1 (1:1)

Velež : Vojvodina 1:1 (0:1)

KVALIFIKACIJA DO ZVEZNE LIGE

SPLIT IN BOROVO KRENILA . . .

V I. kolu kvalifikacijskih tekem za vstop v zvezno nogometno ligo je prvak I. cone Split pripravil Kragujevčanom neprijetno presenečenje z zmago nad Radničkim doma s 3:2 (2:2). V Borovu je domača ekipa porazila sarajevskega Železničarja 3:0 (2:0).

VMC LIGA

BRANIK – PRVI!

BRANIK : MARIBOR 8:0 (4:0)

V zadnji tekmi v tej konkurenci med krajevnima tekmecema je Branik pred 1500 geldalci visoko zmagal nad Mariborom 8:0 (4:0). Najuspešnejši igralec in hkrati najboljši strelec na tej tekmi je bil Dugandžija (B).

KLADIVAR : ZAGORAČ 6:1 (1:1)

Celje, 16. jun. Po končani dvomesečni prepovedi je danes Kladivar spet na domačem igrišču visoko premagal enajstorico iz Krapine, in sicer 6:1 (1:1). Tekmeca sta bila enakovredna samo do odmora. Zmaga Celjanov je bila zaslužena, lahko pa bi bila ob večji spretnosti še izdatnejša. — Gole za domače so zabili: Rojnik (3), Pošinek (2) in Storek (1).

V prvenstveni tekmi so pionirji Kladivarja premagali Celje 5:0.

RUDAR - JEDINSTVO 1:0

SLOBODA - TEKSTILAC 5:3

SLOGA - PROLETAREC 9:1

NEUGODNE VESTI IZ ATEN GRČIJA : ROMUNIJA 1:2

V Atenah je nogometna reprezentanca Romunije v kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo porazila Grčijo 2:1 (1:1). Rezultat je neugoden za Jugoslavijo, saj je naše moštvo v Atenah doseglo le neodločen rezultat 0:0.

VSE PO STAREM – IN ŠE VROČINA...

Zenica : Odred 7:2 (4:1)

LJUBLJANA, 16. junija — Prvenstvenih tekem v conskih ligah je zdaj konec, zato je Odredovo vodstvo povabilo v goste drugoplasiranega člana III. conske lige Zenico. Že tekme za točke ne privabljajo kdo ve koliko ljubljanskih gledalcev na igrišča, prijateljske tekme pa spričo take kvalitete — rekli bi — prazne, tembolj ker se gredo ob takem vremenu privrženci športa — razen seveda najbolj zagrizenih — raje hladit v hladno vodo.

Čeprav je bilo torej srečanje čisto prijateljsko, so gostje zaigrali zelo borbeno, požrtvovalno in pa seveda — tehnično zelo solidno, v čemer vsemu jim domači nogometaši niso bili kos. V uvodnih potezah je — kakor pač — še kazalo za domačo enajstorico, ki je že v 7. minuti po lepo izvedenem kotu (Žižek) prišla tudi v vodstvo, toda pozneje dogodki so račune postavili na glavo. Bosenski nogometaši so vse bolj uveljavljali svoje odlike: start na prvo žogo, hitrost, koristno preigravanje in — kar je najvažnejše — streljanje na gol. Posledica je prišla neizbežno že v 15. minuti, ko se je izid uravnovesil na 1:1. S tem pa se je že začela serija zadetkov v Odredovo mrežo, pred katero je bil nezanesljiv vratar Babnik. Seveda tudi njegovi najožji pomočniki niso bili dosti boljši od njega: česar slednjič niso opravili napadalci Zenice, to so prav nazadnje storili še Odredovci, ki so zaradi nesporazuma sami pognali usnje v svoja vrata. Namesto Babnika je še pred odmorom vstopil mladi Jazbinšek, ki se je nekajkrat pokazal v najboljši luči, saj je med drugim ubranil dve močno streljani žogi, ki so jih gledalci že videli v mreži.

Odred je po odmoru izkoristil popustljivejšo igro nasprotnika, toda v njegovih vrstah ni bilo nikogar, ki bi bil znal povezati igro, še manj pa so si znali ustvariti ugodne pozicije za zaključne strele, ki jih pravzaprav sploh ni bilo Ostra obramba Zenice je kaj lahko obračunala z neodločnimi in počasnimi napadalci, ki so se izgubljali v nasprotnikovem kazenskem prostoru. V potrditev tega naj povemo še to, da se je Odred dokopal do drugega zadetka šele iz kazenskega strela, ki ga je izvedel Klančišar.

Pred nekaj sto gledalci je sodil Logar iz Ljubljane.

MLADINSKI TURNIR V NAMIZNEM TENISU

Triglav najuspešnejši

Kranj, 16. jun. IV. republiškega namiznoteniškega turnirja za mladinke in mladince se je udeležilo 72 igralcev in igralk, iz Raven, Maribora, Škofje Loke, Ljubljane in Kranja.

REZULTATI — EKIPE (finale): mladinci — Triglav - Maribor 5:1, mladinke Triglav I. - Triglav II. w. o., pionirji Odred - Škofja Loka 5:0, pionirke Triglav - Fužinar 3:1. POSAMEZNIKI: mladinci (polfinale: Teran (Triglav) - Tuma (Ljubljana) 2:0, Godira (M) - Miklavc (Lj.) 2:0, finale: Teran - Godina 2:0; mladinke polfinale: Plut (Tr.) - Vencelj (Tr.) 2:1, Jernejčič (Tr.) - Knap (Tr.) 2:0; finale: Plut - Jernejčič 2:0; pionirji polfinale: Grabner (Lj.) - Rehar (M) 2:0, Bavče (M) - Tuma (Lj.) 2:0; finale Grabner - Bavče 2:1; pionirke polfinale: Petrač (Lj.) - Knap (Tr.) 2:1, Jernejčič (Tr.) - Venceli (Tr.) 2:0; finale: Jernejčič - Petrač 2:0. IGRE PAROV (finale): mladinci Teran - Žezlina - Kovačič - Dolenc (vsi T) 2:0; mladinke: Plut - Jernejčič : Vencelj - Zyak (vsi T) 2:1.

ODRED - PRVOMAJSKA 15:17 (10:11)

Ljubljana, 16. junija. Domači Odred je imel včeraj v gosteh odlično rokometno moštvo »Prvomajske« iz Zagreba. Tudi to soboto je Odred slavil pomembno zmago nad nasprotniki dobrega slovesa.

KOŠARKARJI GREDO PO SVETU

Na sofijskem odru 19 ekip

Privrženci košarke, ki jih v Bolgariji, posebno pa v prestolnici ne manjka, nestrpno pričakujejo konec tega tedna, ko se bo na stadionu »Vasila Levskega« začelo X. in jubilejno evropsko prvenstvo v košarki. Doslej je za ta največji športni dogodek, kar jih je doživela Sofija v zadnjih letih, prijavljenih 19 državnih reprezentanc, kar je obenem tudi rekord te prireditve vobče. Številke povedo to nazorneje: l. 1935 v Ženevi — 10, l. 1937 v Rigi — 8, l. 1939 v Kaunasu — 8, l. 1945 v Ženevi — 10, l. 1947 v Pragi — 14, l. 1949 v Kairu — 7, l. 1951 v Parizu — 17, l. 1953 v Moskvi 17 in l. 1955 v Budimpešti — 18.

Prireditelji odbor ima seveda v teh zadnjih dnevih polne roke dela. Prizorišče turnirja, ki mu posveča razumljivo največ skrbi, bo mestni stadion »Vasila Levskega«, ki bo v onih dneh »obratoval« trikrat dnevno, in sicer dopoldne, popoldne in zvečer. Vzlic temu le ne bo zmogel celotnega sporeda in so za rezervo pripravili še neko športno igrišče v njegovi bližini. Če bi nagajalo vreme, bodo tekme prenesli v dve dvorani, ki tudi nista daleč od osrednjega stadiona.

Oficielni spored se bo začel pravzaprav že prihodnji torek, ko bodo v Sofiji slovesno proslavili 25-letnico ustanovitve FIBA (mednarodne košarkarske federacije). Naslednji dan bodo pristojni funkcionarji proučili vse tehnične probleme v zvezi s potekom letošnjega prvenstva. Razen tega bodo v turnirskih dnevih zborovali tudi košarkarski trenerji iz več evropskih držav, posebna komisija federacije pa bo pretresala možnost ustanovitve evropskega pokala po vzorcu podobnih konkurenc v drugih športnih panogah.

Zanimivo je vedeti, kako mislijo prireditelji znižati število udeležencev na ožji krog 16 ozir. 8 finalistov. Prvi prijem bo pač ta, da bodo vseh 19 kandidatov razdelili v 4 skupine, v vsako izmed njih pa odredili prvega in drugega najmočnejšega tekmeca. Na prva štiri mesta v posameznih skupinah so bili določeni: Madžarska (kot zadnji evropski prvak), ČSR, SZ in Bolgarija, kot druge najmočnejše pa bodo vključene v posamezne skupine Poljska, Italija, Romunija in Jugoslavija (če je ta vrstni red že uraden, tedaj bosta v četrti skupini vodili kot prva Bolgarija in kot druga Jugoslavija). Ostale tekmece, ki niso našteti, bodo z žrebom razporedili na te štiri skupine.

Prireditelji odbor je prejel tudi že prijave nekaterih mednarodnih sodnikov, ki so pripravljeni pomagati pri izvedbi tega velikega mednarodnega košarkarskega dogodka. Sofija ga kar ne more pričakati!

STUJEGA SO VESTI

da je britanski atlet Ibbotson pretekel v Glasgowu miljo v času 3:58.4;

da je v Tokiju Išimoto dosegel nov svetovni rekord v plavanju na 100 m metuljček s časom 1:01.5.

da sta na atletskem tekmovanju v Murchison (ZDA) pretekla 100 y v Osteenu (Texas, ZDA) Morrow in Času 9.3 sek., s čimer sta izenačila svetovni rekord;

da je na mednarodnem nogometnem turnirju v Parizu zasedel prvo mesto Vasco da Gama iz Rio de Janeira, ki je v finalu premagal Reala iz Madrida 4:3 (2:1). V borbi za 3. mesto je pariški Racing premagal enajstorico Rot-Weissa (Essen) 7:5 (5:1).

46

Marborne ni bil malo razburjen, ko ga je priletni gospod prijazno potrepljal po rami.

»Ne pozabite, da prinaša na lahek način prisluženi denar nesrečo. Tega dolgo ni opaziti, ko pa tako daleč pride, gori kot sam peklenski ogenj!«

29

»Prismuknjen star bedak je,« je dejal Marborne jezno. »Vendar ne morem ostati tukaj ves večer in razpravljati z vami o Wellingu. Pokličite mi avto!« je naročil vratarju, ko je šel venkaj.

»Ne mislite mar zmotno o Wellingu?« je vprašal Slone, ki ga je bil minuli razgovor zelo prestrašil. »Ta človek zelo mnogo ve. Ako vam pravi, da zapustite državo, ga ubogajte in odidite drugam.«

»Tudi vašega nasveta ne potrebujem. Na svidenje jutri zjutraj!« je odgovoril Marborne, ko je stopil v svoj avto.

Nekoliko se je bil streznil. Sprva se je bil nameraval odpeljati domov in je že tudi dal šoferju navodilo. Pozneje pa se je premislil in ukazal, naj zapelje na Grosvenor Place.

V dnevni sobi je gorela luč in smehljaje je odšel po stopnicah navzgor.

Lydija ga je bila zaslišala že iz predsobja, preden ga je najavil služabnik.

»Ni me doma,« je rekla tiho.

To je bil že tretji večerni obisk, ki ga je napravil Marborne ta teden in Marborne je bil vsakikrat pogumnejši. Preden je služabnik utegnil zapustiti sobo, so se vrata že odprla in med njimi se je prikazal Marborne.

»Halo, Lydija, sklenil sem, da vas obiščem. Pogledat sem prišel, kako se imate.«

Bilo je prvikrat, da jo je imenoval po imenu, in za trenutek je opazil v njenih očeh mržnjo, ki ni nič dobrega obetala.

»Ralpha bržkone ni doma?«

»Od kdaj pa imate mojega brata za Ralpha, gospod Marborne?«

»O, že precej časa. Ne brigam se namreč preveč za malenkostne določbe strogih predpisov za vedenje. Če je komu Ralph ime, ga tako tudi imenujem.«

Hotela mu je ostro odgovoriti, a je molčala, ker je bila že spoznala, da je najboljša metoda, ako svojega obiskovalca dolgočasi in mu ne odgovarja, zakaj Marborne ni bil nič kaj inteligenten družabnik in ni znal veliko povedati. Toda ta večer ni bila toliko potrpežljiva, da bi se posluževala proti njemu svoje stare taktike.«

»Kaj se je vendar zgodilo, gospod Marborne, da ste tako iznenada postali zaupni z mojim bratom? Nisem ravno domišljava in gotovo ste enako dobri kot kdorkoli. Kljub temu pa ne želim, da bi me nazivali Lydija in prosim vas, da v prihodnje tega ne storite več.«

»Zakaj pa ne?« je vprašal s pomilovalnim nasmehom. »Vam je pač Lydija ime in svoje dni, ko ste še točili žejnim koktajle, vas ni nihče imenoval drugače.«

Od jeze je prebledela, a se je premagala.

»Kakšen pomen pa ima to, da ste taki? Saj sem enako dober kot vsi ostali — zakaj ne bi bila tedaj prijatelja? Pridite vendar jutri — vabim vas na večerjo, nato bi pa lahko šla v kako gledališče.«

»Zelo mi je žal,« je rekla hladno. »Na nesrečo sem jutri že nekam povabljena.«

»Potem pač odpovejte,« je odvrnil in jo požiral z občudujočimi pogledi. »Lydija, zakaj ne bi mogla postati prijatelja?«

»Ker vas ne maram — saj ste gotovo že opazili, da si barske dame ne iščejo znancev v svojem krogu. Zmeraj hočejo nekaj, kar je nad njihovim stanom, družbeno in tudi duhovno nad njimi. In kaj mi lahko nudite od tega vi? Doslej še nisem imela prilike odkriti, da znate biti duhoviti. Ko bi sprejela vaše povabilo za jutri, bi bilo to zame isto, kot če bi šla večerjat s služabnikom mojega brata. Sem vam sedaj dovolj jasno povedala?«

Obraz mu je pordel in iz brezzveznih besed, ki jih je sipal iz sebe, je spoznala, da jo je razumel. Na srečo je ta mah vstopil njen brat in imela je vzrok, da se je odstranila.

»Zakaj ste pa prišli?« je vprašal Ralph Hamon in Marborna nezaupljivo pogledal.

»To vam bom koj povedal. Vaša sestra se mi mora opravičiti... Očitala mi je moj družbeni položaj in slabo vedenje ... Baje nisem nič boljši kot služabnik.«

»V tem ima najbrž prav,« je rekel Hamon zaničljivo, ko je videl Marbornovo užaljeno samoljubje in napuh. »Ali ni morebiti tudi rekla, da ste izsiljevalec? V tem bi imela še bolj prav. Dajem vam denar, ker ste mi nekaj ukradli in mi grozite, da boste tisto objavili. In dajal vam ga bom vse dotlej, dokler si ne bom kupil vašega molka. Toda najino poslovno razmerje se nanaša edinole name, z ostalimi člani moje družine nimate nič opraviti — s tem mislim svojo sestro. Ste me razumeli?«

»Delam, kar me je volja!« je kriknil Marborne divje.

»Pijani ste! Ko bi ne bili pod vplivom alkohola, se ne bi tako smešno vedli. Pridite rajši jutri!«

»Lydija se mi mora opravičiti!« je ponovil Marborne.

Hamon se je moral nasmehniti.

»Pridite jutri zjutraj — morebiti se bo do takrat premislila in se vam opravičila. Sedaj hočem iti spat. Ali ste videli Wellinga?«

»Da, videl sem ga. A zakaj me to sprašujete?« Marborne je bil presenečen.

»Stal je pred hišo, ko sem prišel domov.«

Marborne je stopil k oknu, odgrnil zaveso in pogledal venkaj. Na nasprotni strani ceste je nekdo stal.

»Kaj neki hoče?« je vprašal Hamon.

»Mene je zasledoval,« je odgovoril Marborne hripavo.